caritas laudato sí

KAWIARENKA NAPRAWCZA

ekologiczna integracja lokalnej społeczności

caritas POLSKA

Dofinansowano ze środków
NARODOWEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

caritas laudato sí

Kwiecień 2024
Tomasz Wojciechowski

Materiał powstał w ramach projektu „Caritas laudato si': Aktywna edukacja wspólnot Caritas w zakresie przeciwdziałania nadkonsumpcji w dążeniu do gospodarki o obiegu zamkniętym" dofinansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Za jego treść **odpowiada wyłącznie Caritas Polska**.

DO WYRZUCENIA? NIE MA MOWY!

Z informacji zawartych w tej instrukcji nie można dochodzić żadnych praw. Caritas Polska nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek szkody powstałe w wyniku stosowania się do porad zawartych w niniejszej instrukcji. Lokalni organizatorzy muszą uwzględnić potencjalne ryzyko i to oni odpowiadają za bezpieczeństwo w swojej Repair Café.

Kopiowanie i powielanie tekstów zawartych w niniejszej publikacji jest dozwolone wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody Caritas Polska.

SPIS TREŚCI

Kawiarenka Naprawcza-ekologiczna integracja lokalnej społeczności 4
Co to jest kawiarenka naprawcza? 5
Historia, Idea, Regulacje prawne 5
Repair café 8
Ramy prawne 11
Repair Café International 16
Jak zorganizować kawiarenkę? 18
Organizacja 18
Narzędzia i materiały 20
Kompleksowy plan działania 22
Przykładowe stacje naprawcze 24
Pomysły na urozmaicenie Kawiarenki Naprawczej 29
Szablony i formularze 30
Lokalizacja 34
Czas 38
Z kim współpracować? 40
Kontakt – w szerszym kontekście 40
Przykładowe Kawiarenki Naprawcze w Polsce 42
Kawiarenka naprawcza a finanse 51
Jak to sfinansować 51
Promocja i media 54
Jak nas widzą 54
Promocja 54
Prasa 56
Kawa! 58

Kawiarenka Naprawcza- ekologiczna integracja lokalnej społeczności

Drogi Czytelniku!

Cieszymy się, że zainteresowała Cię idea naprawiania. Mamy nadzieję, że sięgnięcie po ten Poradnik zainspiruje Cię do wdrożenia w życie koncepcji kawiarenki naprawczej, a nawet więcej – Wspólnoty Działania. Kawiarenka naprawcza jest bowiem przyczynkiem do spotkania, ciekawym tematem, który może być motywem spotkania lokalnej społeczności. Najważniejsze w tym wszystkim jest właśnie spotkanie – budowanie prawdziwych, trwałych relacji międzyludzkich. Wszak po to organizujemy się w społeczeństwo!

W Poradniku przedstawiamy Ci koncepcję kawiarenki naprawczej – miejsca, w którym „stare" rzeczy zyskują nowe życie; w którym przeciwstawiamy się pseudokulturze wyrzucania; w którym wreszcie przedmioty materialne są tylko narzędziami, poprzez które możemy zrobić coś razem z drugim człowiekiem. Mamy więc 2 zasadnicze cele – zmniejszenie liczby odpadów poprzez naprawianie rzeczy (cel ekologiczny) oraz budowa relacji międzyludzkich w lokalnych społecznościach (cel społeczny). Oba cele są bardzo ważne i nie należy ich rozdzielać.

Jesteśmy jako ludzie coraz bardziej podzieleni. Polaryzacja dotyka nie tylko polityki, ale również naszego codziennego życia. 39% Polaków często lub czasami czuje się opuszczona. To już prawdziwa epidemia samotności. W tym samym czasie produkujemy 10 miliardów ton śmieci rocznie. Te dwie liczby nie są przypadkowe. Oddalamy się od siebie, coraz więcej konsumując. Zamiast ludziom, poświęcamy coraz więcej uwagi przedmiotom, które kupujemy, zużywamy i wyrzucamy. Dodając do tego haniebne zjawisko planowego postarzania produktów przez producentów, góry śmieci tworzą się w naszych rękach niemal same.

Obu powyższym trendom można przeciwdziałać jednocześnie. Takim rozwiązaniem jest kawiarenka naprawcza, czyli miejsce w którym naprawiane są rzeczy uznawane za zepsute, przy jednoczesnym, samoistnym naprawianiu czegoś co faktycznie jest zepsute – relacji międzyludzkich. Caritas nie chce jednak poprzestawać na aktywności dla samej aktywności, dlatego kawiarenkę naprawczą wykorzystuje tak naprawdę jako narzędzie do budowy czegoś znacznie szerszego – Wspólnoty Działania, czyli miejsca, w którym relacje między ludźmi oraz między ludźmi i Bogiem stoją w centrum zainteresowania, a czynność naprawiania jest tylko (i aż!) praktycznym przyczynkiem do spotkania. Trudno w kilku słowach dobrze opisać tak szeroką ideę, dlatego po więcej informacji zapraszamy Cię, drogi Czytelniku, na stronę internetową www.laudatosi.caritas.pl.

Kończąc ten wstęp, pragniemy zaznaczyć, że zachęcamy Was wszystkich do organizacji własnych kawiarenek naprawczych oraz – przede wszystkim – zakładania własnych Wspólnot Działania. Jeśli jednak Wasze wydarzenie nawiązuje do naszej idei, napiszcie nam proszę wcześniej wiadomość na adres **laudato_si@caritas.org.pl** – w ten sposób będziemy mogli Cię wesprzeć radami, promocją oraz wieloma innymi korzyściami, jakie niesie za sobą uczestnictwo w sieci Wspólnot Działania. Wszak wszyscy robimy to dla Dobra Wspólnego!

Co to jest kawiarenka naprawcza?

Historia, Idea, Regulacje prawne

W tej części Poradnika poznasz historię powstania idei kawiarenek naprawczych, zwanych też repair café, dowiesz się dlaczego w tym przypadku przyjęła się nazwa „kawiarenka" i co ma z tym wspólnego kawa, a także zorientujesz się w najważniejszych przepisach unijnych i krajowych.

Wstęp

Drodzy naprawiacze!

Witamy w świecie naprawiania. Witamy Was w świecie, w którym nic się nie marnuje, w którym każdą rzecz obejrzymy dwa razy zanim wydamy na nią wyrok mówiąc – śmieć.
Tak, tak, hasło „wyrzuć stare - kup nowe" do nas nie przemawia – nie zgadzamy się z takim podejściem z wielu względów – będą one wyjaśnione na kolejnych stronach niniejszego poradnika.

Oto w wasze ręce oddajemy poradnik dotyczący naprawiania, a właściwie organizowania takich napraw w ramach małych wspólnot lokalnych w postaci tak zwanych kawiarenek naprawczych. Na kolejnych stronach pokażemy odrobinę historii samej idei kawiarenek naprawczych, wskażemy ramy prawne, w których mieści się idea naprawiania i wyjaśnimy dlaczego naprawianie jest potrzebne i ważne. Następnie krok po kroku pokażemy te elementy, które składać się będą na ciekawe wydarzenie jakim jest kawiarenka naprawcza.

PORADA

Popsuta rzecz, urządzenie czy ubranie może łatwo stać się odpadem i generować kolejne koszty i problemy. Naprawiając je nie tylko zyskujesz nowy produkt, ale również pozbywasz się problemu z utylizacją czegoś, co w innym wypadku stałoby się śmieciem. Wykorzystaj to jako argument!

W kreowaniu zasad gospodarki odpadami podstawową zasadą jest „lepiej zapobiegać, niż leczyć" czyli najlepiej w ogóle nie wytwarzać odpadów czyli po pierwsze profilaktyka. W zasadzie podstawowe przesłanki powstania inicjatyw, które będą tu opisywane, są przedstawione w przepisach zarówno europejskich, jak i krajowych. Jak zapewnić obecnym produktom różnego typu jak najdłuższe życie i użyteczność, w pierwszej kolejności bliską ich pierwotnego zastosowania? Jak unikać wszelkich innych procesów o wiele bardziej kosztochłonnych i wymagających, jak recykling lub co gorsza utylizacja? Oczywiście należałoby zacząć *ab ovo*, czyli od projektu. Wydawać by się mogło, że przecież powszechnie dostępne produkty już są dawno zaprojektowane. Już nic się nie da zrobić. Ale może producent nie wie jaki problem stwarza na końcu cyklu używalności jego produktu, że jego produkty się psują? Albo sam planuje żeby się psuły, by mógł sprzedawać wciąż nowe? Niestety, branża często skupiona jest na dość krótkowzrocznym sposobie myślenia, jak najwięcej zarabiać jak najniższym kosztem.

PORADA

Umów się na wywiad w lokalnej gazecie lub telewizji, żeby opowiedzieć o swoich planach zorganizowania kawiarenki naprawczej. Powiedz dlaczego chcesz to robić – możesz zainspirować się opisem w Poradniku.

Jako konsumenci wbrew pozorom mamy wpływ na to jakich wyborów dokonujemy. Dzięki wszechobecności Internetu możemy wymieniać się informacjami na temat trwałości produktów, ich „naprawialności", dostępności części zamiennych czy instrukcji. Oczywiście z pewną konieczną rezerwą i dozą nieufności, gdyż powszechne stało się zawodowe udzielanie hurraoptymistycznych opinii i ocen dla produktów danego producenta na forach dyskusyjnych czy w komentarzach posprzedażowych sklepów internetowych. Pojawiają się jednak blogi i grupy w mediach społecznościowych, a także realne inicjatywy osób, które w jasny sposób pokazują alternatywę w stosunku do podejścia linearnego kup – użyj – wyrzuć, widząc w tym przyczynę postępującego obniżenia poziomu życia, a w szczególności jakości środowiska, w którym funkcjonujemy. Największa z nich to grupa organizująca się wokół hasła „zero waste", którego głównym orędownikiem i propagatorem w Polsce jest Polskie Stowarzyszenie Zero Waste. Tam można dowiedzieć się o tym jak kompleksowo zmienić styl życia na bezodpadowy, w tym jakie produkty wybierać by służyły bezawaryjnie najdłużej.

Przestrzeganie pewnych zasad i reguł życia z pominięciem hiperkonsumpcji może stać się modne. Powstaje swoiste zjawisko *lifestyle* – styl życia bezodpadowy, zrównoważony, zielony, świadomy, ekologiczny. To staje się po prostu fajne. Jedna z polskich autorek i trendsetterek – Kasia Wągrowska nazywa nawet wprost swojego bloga o bezodpadowym życiu „ograniczam się", zachęcając do niego poprzez wskazanie pozytywnych skutków takiego wyboru – więcej czasu, pieniędzy, zdrowia. Czy zatem upada paradygmat wzrostu gospodarczego rozumianego tylko jako wzrost konsumpcji? Stojąc u progu zmian nakreślonych w pakiecie Ku Gospodarce o Obiegu Zamkniętym – niewątpliwie tak. Szukamy teraz zapewnienia rozwoju (niekoniecznie związanego ze wzrostem) w innych modelach. Jednym z nich jest, między innymi, ekonomia społeczna wyrażająca się w inicjatywach kawiarenek naprawczych. Osobną kwestią jest zapewnienie środków na naprawianie. W układzie czysto komercyjnym nie nie każda naprawa się „opłaca" i doświadczenia dotychczasowe wskazują, że właśnie magiczna ręka wolnego rynku pozostawia po sobie spory bałagan do uporządkowania.

Kawiarenka naprawcza w ramach Repair Café Piła, organizowana wraz z warsztatami plastycznymi dla dzieci w hallu supermarketu

REPAIR CAFÉ

Kawiarenka naprawcza to inicjatywa, która ma zwrócić uwagę na problem zbyt szybkiego i bezrefleksyjnego wyrzucania, często porządnych sprzętów, które mogą służyć swoim użytkownikom przez długie lata. Wydarzenie jest przygotowywane zawsze tak, aby dać uczestnikom możliwość poznania się i zdobycia przydatnych umiejętności.

Kawiarenka naprawcza (repair café) to inicjatywa społeczna, która promuje kulturę naprawiania i ponownego wykorzystania przedmiotów, zamiast ich wyrzucania i kupowania nowych. Jest to forma działania na rzecz ochrony środowiska, zmniejszenia ilości odpadów i zwiększenia świadomości ekologicznej. Kawiarenka naprawcza to także miejsce spotkań, integracji i wymiany wiedzy między ludźmi różnych pokoleń i środowisk.

Idea kawiarenki naprawczej narodziła się w Holandii w 2009 roku, gdzie powstała pierwsza taka inicjatywa pod nazwą Repair Cafe. Od tego czasu koncepcja ta rozprzestrzeniła się na wiele krajów, w tym na Polskę, gdzie obecnie działa kilkanaście kawiarenek naprawczych w różnych miastach. W 2019 roku powstała także Fundacja Repair Café Polska, która wspiera rozwój tej idei w kraju.

Repair Café International jest osobną fundacją, zajmującą się promocją idei kawiarenek naprawczych. Posiada własną szatę graficzną i organizuje kawiarenki w systemie sieciowym. Chcąc korzystać z oficjalnej szaty graficznej należy przystąpić do ruchu i przestrzegać pewnych konkretnych wytycznych, umożliwiających unifikację wydarzeń na całym świecie. W przeważającej większości repair cafe są bowiem mniej lub bardziej cyklicznymi wydarzeniami o spójnej szacie graficznej i organizacyjnej.

Caritas szanuje ideę oryginalnej Repair Café, jednak nie zatrzymuje się na samej aktywności naprawczej, proponując wykorzystanie tej idei do szerszych działań z zakresu integracji i reintegracji społecznej. W tym celu proponuje, by aktywności w promowanych przez Caritas Wspólnotach Działania miały charakter bardziej ciągły i szerszy również tematycznie – poruszały tematy związku wymiarów kryzysu społecznego i kryzysu przyrodniczego. Więcej informacji o Wspólnotach Działania można znaleźć na stronie www.laudatosi.caritas.pl. W tym miejscu warto jednak dodać, że dla prostoty przekazu, w tym Poradniku będziemy zamiennie wykorzystywać pojęcia repair café i kawiarenki naprawczej. To pierwsze bowiem nie jest zastrzeżoną nazwą własną, a raczej całym konceptem.

Repair Café to przestrzeń, w której można bezpłatnie skorzystać z pomocy ekspertów od naprawiania różnych przedmiotów codziennego użytku, takich jak elektronika, sprzęt AGD, ubrania, biżuteria, rowery czy meble. Zazwyczaj organizowana jest raz w miesiącu lub raz na dwa miesiące, w określonym miejscu i czasie. Może to być np. klub osiedlowy, biblioteka, szkoła, centrum kultury lub lokalna kawiarnia. Na wydarzeniu można również napić się kawy lub herbaty i zjeść ciastko, a także porozmawiać z innymi uczestnikami i wolontariuszami.

Kawiarenka naprawcza ma wiele korzyści zarówno dla ludzi, jak i dla planety. Po pierwsze, pozwala zaoszczędzić pieniądze i zasoby naturalne poprzez przedłużenie życia przedmiotów i ograniczenie konsumpcji. Po drugie, edukuje i uczy ludzi nowych umiejętności praktycznych i kreatywnych, które mogą być przydatne w codziennym życiu. Po trzecie, buduje relacje społeczne i wzmacnia więzi sąsiedzkie poprzez wspólne działanie i dzielenie się doświadczeniem. Po czwarte, wpływa pozytywnie na samopoczucie i poczucie własnej wartości ludzi, którzy mogą być dumni ze swoich osiągnięć i pomocy innym.

Idea kawiarenek naprawczych jest zgodna z europejskimi ramami prawnymi dotyczącymi ochrony środowiska i gospodarki o obiegu zamkniętym (ang. circular economy). Zgodnie z tymi ramami, Unia Europejska dąży do zmniejszenia ilości odpadów i zwiększenia ich ponownego wykorzystania i recyklingu. Kawiarenka naprawcza wpisuje się w ten cel, ponieważ przyczynia się do zmniejszenia ilości odpadów komunalnych i przedłużenia okresu użytkowania produktów. Ponadto, kawiarenka naprawcza wspiera rozwój lokalnej społeczności i gospodarki społecznej, która opiera się na wartościach takich jak solidarność, współpraca i odpowiedzialność.

Kawiarenka naprawcza to innowacyjna i prospołeczna idea, która daje wiele korzyści ludziom i środowisku. Jest to forma aktywności obywatelskiej i edukacji ekologicznej, która promuje kulturę naprawiania i ponownego wykorzystania przedmiotów. Kawiarenka naprawcza działa w oparciu o zasady wolontariatu i bezinteresowności, a także jest zgodna z europejskimi ramami prawnymi dotyczącymi ochrony środowiska i gospodarki o obiegu zamkniętym.

Kawiarenki są wolnymi miejscami spotkań, a ich idea opiera się na wspólnym naprawianiu rzeczy. W miejscu, w którym odbywa się Repair Café, znajdziesz narzędzia i materiały, które z powodzeniem pomogą dokonać napraw, których potrzebujesz (ubrania, meble, urządzenia elektryczne, rowery, naczynia, sprzęt AGD, zabawki, itd.). Znajdziemy tutaj również fachowców z różnych dziedzin, którzy w formie wolontariatu będą służyć swoją radą. Goście Repair Café przynoszą swoje popsute rzeczy i na miejscu zaczynają dokonywać napraw pod okiem specjalistów. Jest to ciągły proces uczenia się, a jeżeli nie masz nic do naprawienia możesz spokojnie usiąść i napić się kawy czy herbaty, przy okazji delektując się kawałkiem pysznego ciasta. Równie dobrze, można w wolnym czasie pomóc sąsiadowi w jego naprawie, czy poszukać inspiracji na portalach na temat napraw czy majsterkowania.

Najważniejszymi celami wspólnego naprawiania w jednym czasie i jednym miejscu jest przywracanie i rozpowszechnianie sztuki napraw lokalnym społecznościom, wspierając przy tym spójność społeczną poprzez połączenie mieszkańców, z często bardzo różnych środowisk. Dzięki temu: młodzi uczą się wartości pracy ręcznej, nawiązują kontakt ze starszymi oraz między sobą, wszyscy natomiast razem znajdują sposoby na ograniczenie ilości śmieci poprzez ponowne, kreatywne wykorzystanie posiadanych już przedmiotów.

Mieszkańcy w różnym wieku wspólnie spotykają się na kawiarence naprawczej - przykład pilski

Ramy prawne

Z punktu widzenia lidera lokalnej społeczności angażującej się w różne aktywności, a w naszym przypadku w organizację wydarzenia naprawy rzeczy, warto trochę wiedzieć jak się ma to działanie do przepisów prawa. Okazuje się bowiem, że naprawianie to w ostatnim czasie bardzo ważny element polityki unijnej, gdyż wpisuje się w hierarchię postępowania z odpadami na najwyższym poziomie – zapobiega powstawaniu odpadów, względnie przygotowuje rzeczy do ponownego użycia.

Najlepsze jest zapobieganie powstawaniu odpadów – wysyłanie ich na składowisko powinno być ostatecznością

Podstawą unijnej gospodarki odpadami jest pięciostopniowa „hierarchia odpadów", ustanowiona w dyrektywie ramowej w sprawie odpadów. Ustanawia ona kolejność preferencji w zakresie gospodarowania odpadami i ich unieszkodliwiania.
Dyrektywa ramowa w sprawie odpadów ustanawia pewne podstawowe zasady gospodarowania odpadami. Wymaga, aby odpady były gospodarowane

- bez narażania zdrowia ludzkiego i szkodzenia środowisku,
- bez ryzyka dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt,
- bez powodowania uciążliwości przez hałas lub zapachy,
- i bez negatywnego wpływu na tereny wiejskie lub miejsca o szczególnym znaczeniu.

Wyjaśnia, kiedy odpady przestają być odpadami i stają się surowcem wtórnym oraz jak odróżnić odpady od produktów ubocznych. Dyrektywa wprowadza również zasadę „zanieczyszczający płaci" oraz „rozszerzoną odpowiedzialność producenta". Są one dwiema kluczowymi zasadami w prawie ochrony środowiska oraz w prawie konsumenckim, mającymi na celu ochronę środowiska naturalnego oraz konsumentów.

Zasada „zanieczyszczający płaci" głosi, że osoba lub firma, która emituje zanieczyszczenia do środowiska, powinna ponosić koszty ich usunięcia lub zminimalizowania skutków. Innymi słowy, ten, kto powoduje zanieczyszczenie, powinien zapłacić za jego naprawę lub usunięcie, a nie społeczeństwo jako całość. Zasada ta ma na celu zniechęcenie do działań, które mogą negatywnie wpływać na środowisko poprzez nakładanie na sprawców kosztów zanieczyszczenia, co z kolei może stymulować innowacje w kierunku bardziej przyjaznych dla środowiska technologii i praktyk.

Rozszerzona odpowiedzialność producenta, skrótowo ROP, to termin wprowadzony do polskiego porządku prawnego w związku z przyjęciem tzw. pakietu odpadowego przez Parlament Europejski i Radę UE. Pakiet ten obejmuje nowelizację sześciu unijnych dyrektyw dotyczących gospodarki odpadami.

Zmiany w polskich przepisach, wynikające z przyjęcia pakietu odpadowego, są wprowadzane stopniowo. W ostatniej nowelizacji Ustawy o odpadach znajduje się część objaśnień określeń ustawowych, w której zawarta jest definicja rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Według tej definicji: *„System rozszerzonej odpowiedzialności producenta" oznacza zestaw środków mających na celu zapewnienie, że producenci, wprowadzając produkty na rynek, w tym produkty w opakowaniach, ponoszą odpowiedzialność finansową lub finansową i organizacyjną na etapie cyklu życia produktu, kiedy staje się on odpadem.* Oznacza to, że producenci zostaną zobligowani do pokrywania kosztów przetwarzania odpadów powstałych z wprowadzonych przez nich na rynek produktów.
Obie te zasady są ważne dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska naturalnego i bezpieczeństwa konsumentów poprzez obciążanie odpowiedzialnością za szkody osób lub firm które je stworzyły.

PORADA

Już niedługo producenci objęci zasadą rozszerzonej odpowiedzialności producenta powinni chętniej wspierać organizację kawiarenek, by pokazać, że ich produkty nie stają się odpadami, a zyskują drugie, długie życie. Takie wsparcie będzie im się po prostu opłacać. Pamiętajmy o tym i wykorzystujmy to jako argument w rozmowach z potencjalnymi sponsorami i partnerami!

PRAWO DO NAPRAWY

Artykuł 9 ust. 1 (e) Waste Framework Directive (dyrektywy ramowej o odpadach) zobowiązuje państwa członkowskie do umożliwiania naprawy i ponownego użycia produktów bez uszczerbku dla ich jakości i bezpieczeństwa poprzez zapewnienie dostępności części zamiennych, instrukcji obsługi, informacji technicznych lub innych instrumentów, sprzętu bądź oprogramowania tam, gdzie jest to uzasadnione i nie zostaną naruszone prawa własności intelektualnej. Często jednak producenci utrudniają naprawę lub modernizację urządzeń, ponieważ ograniczają dostęp do informacji dotyczących naprawy i konserwacji lub narzędzi naprawczych albo ograniczają możliwość naprawy za pomocą środków technicznych lub prawnych.
W marcu 2023 r. Komisja zaproponowała nowe wspólne zasady promujące naprawę towarów. Ich celem jest przeciwdziałanie przedwczesnemu pozbywaniu się towarów nadających się do naprawy. Główne elementy to:

- prawo konsumentów do żądania naprawy od producentów
- europejski formularz informacji o naprawie
- internetowa platforma naprawcza umożliwiająca kontakt konsumentów z punktami napraw w okolicy.

Z OSTATNIEJ CHWILI!

Europejscy konsumenci będą mogli łatwiej naprawiać używane przez siebie produkty. Unia stawia ważny krok na drodze do cyrkularności – porozumienie ws. tzw. prawa do naprawy 2 lutego 2024 r. zawarły Parlament Europejski oraz Rada UE.

Zdecydowaną większością 590 głosów „za” przyjęto nową politykę „prawa do naprawy”, kładącą nacisk na naprawę zamiast wymiany

PORADA

Organizacja Repair Café mobilizuje społeczeństwo do spojrzenia na swoje rzeczy w nowym świetle, by po raz kolejny docenić ich wartość, przy okazji pomagając zmienić nasz sposób myślenia. Promuj tę atrakcyjną wizję jak najszerzej w swojej społeczności!

Rada Europy przyjęła w listopadzie 2023 r. stanowisko („mandat negocjacyjny") w sprawie propozycji wspólnych zasad promujących naprawę towarów, czyli tzw. dyrektywy o prawie do naprawy. Projekt ma usunąć trudności zniechęcające konsumentów do domagania się naprawy, takie jak nadmiernie niedogodności, brak przejrzystości czy trudny dostęp do usług naprawy.
W mandacie Rada precyzuje obowiązki producentów w zakresie naprawy, zawęża wymóg dostarczania informacji na temat tego rodzaju usług do tych podmiotów, które mają prawny obowiązek naprawiać wadliwe produkty, a także promuje europejską internetową platformę napraw i wprowadza przedłużenie okresu odpowiedzialności sprzedawcy w przypadku naprawy. Istotne jest ułatwienie naprawy i ponownego użycia, gdyż bardzo często, gdy produkt, taki jak odkurzacz czy pralka psuje się lub jest wadliwy, zamiast oddać go do naprawy, łatwiej jest go wyrzucić i kupić nowy, zwłaszcza gdy gwarancja prawna wygasła. Nowe przepisy zachęcają konsumentów do przedłużania cyklu życia produktu poprzez jego naprawę, co z kolei przyczyni się do pobudzenia sektora usług naprawy, ograniczenia ilości odpadów i promowania bardziej zrównoważonych modeli biznesowych.

PORADA

Na stronach internetowych producentów urządzeń już teraz można znaleźć wiele materiałów pomagających w samodzielnych naprawach (np. instrukcje czy schematy). Niedługo producenci będą mieli jeszcze więcej obowiązków w tym zakresie, co znacznie ułatwi działalność w kawiarenkach naprawczych.

Konsumenci otrzymają nowe prawa i narzędzia, które mają sprawić, by naprawa stała się bardziej atrakcyjną alternatywą. W szczególności:

- prawo do żądania naprawy produktów, które zgodnie z przepisami UE z technicznego punktu widzenia nadają się do naprawy (np. pralki lub telefony komórkowe)
- obowiązek informowania przez producentów o produktach, które zgodnie z prawem muszą oni naprawiać
- zapewniający przejrzystość warunków i cen europejski formularz informacji o naprawie, którego konsumenci mogą zażądać od każdego podmiotu zajmującego się naprawą
- internetowa platforma naprawcza umożliwiająca konsumentom kontakt z punktami napraw oraz przedłużenie o sześć miesięcy okresu odpowiedzialności sprzedawcy w przypadku naprawy.

Podsumowując ten rozdział zwracamy uwagę na to, że już niedługo naprawianie będzie nie tylko łatwiejsze, ale też ważniejsze dla władz każdego szczebla. Mamy nadzieję, że inicjatywy, takie jak kawiarenki naprawcze, na stałe zagoszczą w lokalnych krajobrazie i że to sami producenci będą szukali i wpierali aktywistów w naprawianiu i ratowaniu rzeczy przed śmietnikiem.

PRAWO KRAJOWE

Przepisy krajowe oczywiście opierają się na unijnych ramach prawnych. Poniżej wymieniamy te podstawowe. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami do 2028 roku bardzo wyraźnie podkreśla ważność i konieczność tworzenia warunków do naprawiania rzeczy. W rozdziale 5 pt. „Kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami" mówi się o tworzeniu punktów napraw, ale również stosowaniu konkretnych działań na rzecz zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych, w szczególności przez:

a. promowanie ponownego użycia,
b. tworzenie punktów ponownego użycia w miejscach ogólnodostępnych dla społeczności lokalnej, umożliwiających wymianę produktów używanych, między innymi dających możliwość pozostawienia sprawnych, a już niepotrzebnych np. urządzeń domowych oraz pobrania innych użytecznych produktów,
c. **tworzenie punktów napraw produktów,** których właściciele chcieliby w dalszym ciągu użytkować, lub przekazać innym zainteresowanym,
d. organizowanie giełd wymiany różnych produktów, zwłaszcza urządzeń domowych, ubrań i obuwia, mebli lub innych produktów wyposażenia gospodarstw domowych.[1]

PORADA

Zwróć się do gminnego referatu ochrony środowiska, by poinformować i uzyskać wsparcie w organizacji Twojej kawiarenki naprawczej. Powołaj się na przepisy:

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami do 2028 r., Rozdz. 5, ustęp 5.1., p. 1c.

Zapytaj co możesz zrobić, by nawiązać współpracę. Bądź cierpliwy/a – urzędnicy czasami potrzebują trochę czasu, żeby przemyśleć i skonsultować nowe pomysły i działania.

Prawodawstwo krajowe wskazuje gminy jako podmioty zobowiązane do gospodarowania odpadami komunalnymi i do inicjowania działań mających im zapobiegać. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z późniejszymi zmianami (podczas tych zmian pojawiły się tak ważne z naszego punktu widzenia punkty 6a i 6b) mówi, że gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności (m.in.):

a. mogą tworzyć i utrzymywać punkty napraw i ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami;
b. zapewniają zagospodarowanie odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

Jako organizator/ka kawiarenki naprawczej nie musisz znać na pamięć wielu dyrektyw i ustaw, ale świadomość, że działasz dla dobra środowiska i społeczeństwa zgodnie z wytycznymi prawa na pewno Ci pomoże w przekonaniu osób, które mają wątpliwości czy się włączyć w Twoje działania.

Repair Café International

JAK URUCHOMIĆ WŁASNĄ KAWIARENKĘ NAPRAWCZĄ W SIECI RCI?

Logotyp Repair Café w sieci RC Int.

Jeśli chcesz założyć kawiarenkę w międzynarodowej sieci, możesz skorzystać ze wsparcia w zakładaniu własnych Repair Café. Za dobrowolną jednorazową opłatą 49 € Repair Café International oferuje cyfrowy zestaw startowy (w wersjach dla Wielkiej Brytanii i innych krajów anglojęzycznych), w tym obszerny podręcznik Repair Café zawierający wszystko, co musisz wiedzieć. Załączona instrukcja opiera się na wieloletnim doświadczeniu i prowadzi użytkownika krok po kroku przez wszystkie etapy zakładania własnej kawiarni Repair Café: od znalezienia lokalnych ekspertów od napraw i odpowiedniej lokalizacji, po zebranie odpowiednich narzędzi, tworzenie reklamy, znalezienie środków na swoją inicjatywę itp. W zestawie jest również standaryzowane logo do wykorzystania we wszelkiej komunikacji na temat lokalnej kawiarni Repair Café; szablony plakatów i ulotek ogłaszających oraz komunikatu prasowego; formularze rejestracyjne, aby śledzić, co jest naprawiane w naszej kawiarni naprawczej; informacje o tym, jak dołączyć do RepairMonitor, narzędzia internetowego wykorzystywanego przez Repair Café na całym świecie do gromadzenia danych; szablony formularzy w zakresie bezpieczeństwa użytkowników i odpowiedzialności własnej organizatora i zbierania opinii od osób odwiedzających Twoją Repair Café, szyldy do wpisywania nazw „stacji" w Repair Café (takie jak „Urządzenia elektryczne", „Meble" i „Tekstylia") oraz plakaty do dekoracji pomieszczenia w stylu Repair Café.

Rejestracja pozwala zaistnieć naszej inicjatywie i jej lokalizacji na mapie świata Repair Café International. W ramach zestawu udostępnia się podstronę na stronie internetowej repaircafe.org, którą następnie można samodzielnie wypełnić wszelkiego rodzaju informacjami na temat swojej kawiarni Repair Café. Otrzymuje się także kod, za pomocą którego można zamówić jednorazowe bezpłatne narzędzia o wartości 70 € od promującego naprawianie portalu internetowego iFixit, płacąc jedynie koszty wysyłki.

PORADA

Trzeba pamiętać, że specyfika sieci Repair Café International i przygotowanych przez nią materiałów jest dopasowana do krajów Europy Zachodniej – wszak powstała w Holandii. Jednak sama nazwa „Repair Café", ani tym bardziej „kawiarenka naprawcza", nie jest zastrzeżona, więc bez problemu możesz jej używać podczas swojego wydarzenia.

Ze względu na potrzebę ujednolicenia zasad wszystkich kawiarenek działających w sieci, należy stosować pewne określone zasady. W ten sposób wszystkie kawiarnie Repair Café są rozpoznawalne jako wydarzenia sieciowe, a odwiedzający np. z zagranicy będą wiedzieć, czego się spodziewać. Wspierane inicjatywy muszą być prowadzone na zasadzie niekomercyjnej i wolontariatu i muszą nosić nazwę Repair Café (a nie zakład pracy DIY, kawiarenka naprawcza czy inna tego typu nazwa). Dopuszczalna jest nazwa uzupełniająca, tłumaczenie, obok nazwy oryginalnej. Zabronione jest dokonywanie jakichkolwiek zmian w logo. Logo jest chronione prawem autorskim. Reklama i komunikacja musi odnosić się do strony internetowej Repaircafe.org. Organizacja może przekazać nasze adresy e-mail innym osobom lub grupom z tej samej okolicy, które również wykazały zainteresowanie założeniem własnej Repair Café. Ideą tych warunków jest chęć wspólnego budowania sieci aktywnych kawiarni naprawczych na całym świecie.

Jak zorganizować kawiarenkę?

Organizacja

W tej części Poradnika znajdziesz opisy potencjalnych i optymalnych miejsc w jakich można organizować kawiarenki naprawcze, sugestie dotyczące formuły tych spotkań, potrzebnego wyposażenia w zależności od skali danego eventu, potencjalne aktywności poboczne dające efekt synergii i wspierające ideę, wzory i sugestie zapisów regulaminów i innych formalnych dokumentów wykorzystywanych w organizacji kawiarenki.

caritas
laudato sí

Niniejszy poradnik opiera się na wieloletnim doświadczeniu i prowadzi użytkownika krok po kroku przez wszystkie etapy zakładania własnej kawiarenki naprawczej. Żeby nasza kawiarenka odniosła sukces musimy wykonać następujące kroki:

- Zdecydować co naprawiamy i znaleźć lokalnych ekspertów od napraw,
- Wybrać odpowiednią lokalizację,
- Zebrać odpowiednie narzędzia i materiały,
- Stworzyć materiały reklamowe i promocyjne,
- Znaleźć środki na swoją inicjatywę.

Pytanie pierwsze – co naprawiamy? Jeśli to Twoja pierwsza kawiarenka i nie wiesz jeszcze na co zwrócić uwagę – poniższe statystyki powinny być pomocne.

NAJCZĘŚCIEJ NAPRAWIANE RZECZY:

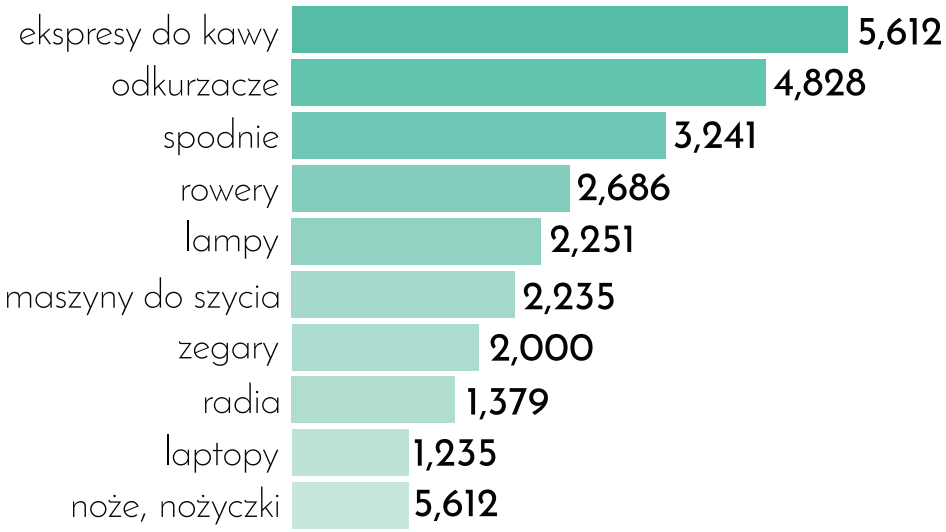

Na podstawie informacji zbieranych przez „repair monitor" (repairmonitor.org) można określić jakiego typu rzeczy są najczęściej naprawiane (w kawiarenkach sieci Repair Café International) i na jakie należy się najlepiej przygotować. Wg tych informacji najczęściej naprawia się ekspresy do kawy, potem odkurzacze, odzież, w tym głównie spodnie, rowery, oświetlenie, maszyny do szycia, zegary, radia, komputery oraz ostrzy noże i nożyczki. Na pierwszą kawiarenkę wybierz maksymalnie 3 elementy – np. małe AGD, odzież i np. urządzenia komputerowe. Potrzebujesz więc co najmniej jednego specjalistę na każde stanowisko wyposażone w stół warsztatowy.

Wybór rodzajów stanowisk zależy od Ciebie – musisz zorientować się co będzie najbardziej atrakcyjne w Twojej społeczności, ale również jakich specjalistów będziesz w stanie zorganizować w Twojej kawiarence naprawczej. W dalszej części Poradnika opisujemy kilka najczęściej organizowanych stanowisk naprawczych, jednak nie musisz się do nich ograniczać. Naturalnie najłatwiej powinno być znaleźć w okolicy np. krawcową, stolarza, szewca, mechanika rowerowego, elektryka i elektronika. Być może jednak masz w okolicy przedstawicieli innych zawodów, takich jak np. introligator (naprawa książek), kaletnik (wyroby skórzane) czy pomysłowy ogrodnik. Kreatywność jest tu jedyną granicą!

PORADA

Szukając chętnych specjalistów zadzwoń do lokalnej szkoły zawodowej lub technikum, ogłoś się na miejskim Facebooku, popytaj znajomych czy ktoś czynny zawodowo lub nawet będący na emeryturze lub uczeń zawodu nie chciałby się zaangażować na kilka godzin w miesiącu.

Tutaj ważna uwaga – musisz na wstępie zdecydować jaka będzie Twoja formuła – na ile będziecie pomagali swoim gościom prowadzić samodzielne naprawy, a na ile pozwalali specjalistom wykonywać naprawy dla nich. W przypadku dzieci i osób starszych łatwiej będzie po prostu naprawić ich rzecz. W przypadku osób młodszych zapytajcie o ich kompetencje i umiejętności – może lepiej będzie nauczyć ich naprawy we własnym zakresie?

NARZĘDZIA I MATERIAŁY

Przygotowując kawiarenkę naprawczą musisz przede wszystkim zadbać o zapewnienie odpowiednich zasobów, obejmujących narzędzia, materiały oraz umiejętności. Poniżej omówimy te trzy rodzaje zasobów oraz sposoby ich pozyskania i wykorzystania.

Narzędzia są kluczowym elementem kawiarenki naprawczej, ponieważ umożliwiają wykonywanie różnorodnych napraw i prac renowacyjnych. W kontekście idei zero waste warto korzystać z narzędzi, które są już dostępne w społeczności lub można je łatwo udostępnić innym. W domach każdego z nas znajdują się proste narzędzia, którymi możemy się dzielić z innymi. Warto również skorzystać z zasobów społecznościowych, takich jak grupy na Facebooku, gdzie można znaleźć osoby chętne do udostępnienia swoich narzędzi. Ponadto, zachęcamy fachowców, którzy zostaną zaproszeni do udziału w kawiarence naprawczej, aby przynieśli ze sobą własne narzędzia, co może zwiększyć dostępność różnorodnych sprzętów.

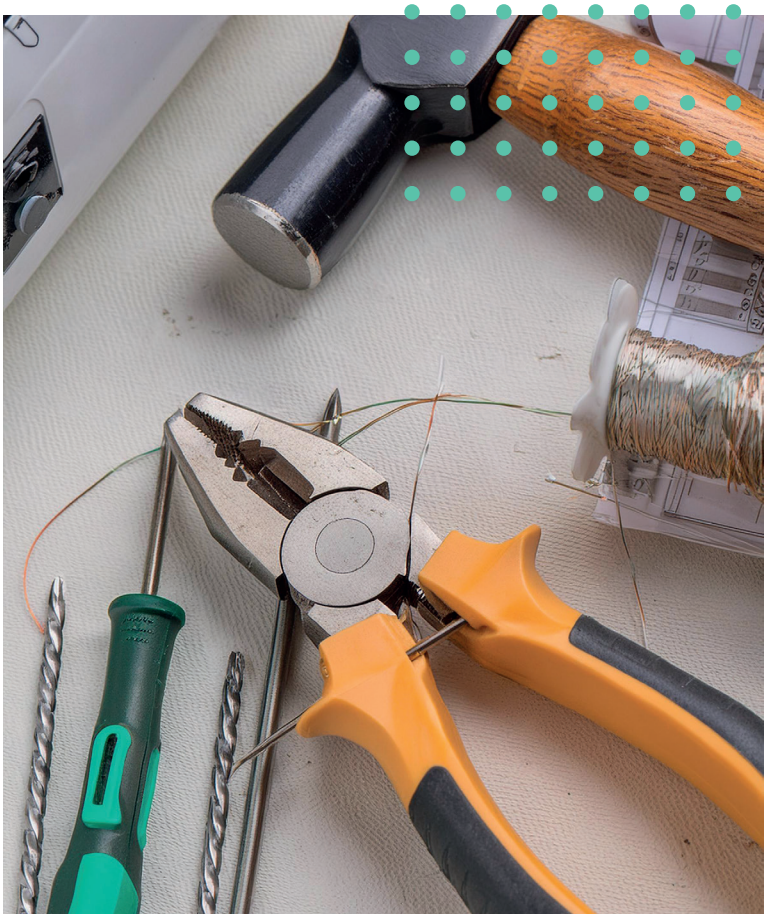

Potencjalne narzędzia w kawiarence naprawczej

Kolejnym istotnym aspektem są materiały wykorzystywane podczas napraw i renowacji. W duchu zero waste należy dążyć do maksymalnego wykorzystania materiałów pochodzących z recyklingu i ponownego wykorzystania. Warto poszukiwać lokalnych źródeł materiałów, tu również mogą okazać się przydatne lokalne media społecznościowe, gdzie mieszkańcy mogą dzielić się swoimi zasobami. Współpraca z lokalnymi sprzedawcami z sektora remontowo-budowlanego oraz wykorzystanie odpadów lub resztek z dużych marketów budowlanych to również cenne źródła materiałów. Dzięki temu, możemy zmniejszyć ilość odpadów i promować zrównoważony model gospodarowania zasobami.

PORADA

Jasno poinformuj mieszkańców, że w przypadku trudniejszych napraw lub wymiany części to oni będą musieli pokryć ich koszt. Specjalista podpowie jaką część zamienną kupić lub gdzie znaleźć o niej informację i być może na następnym spotkaniu część można będzie wymienić.

Ostatnim, ale równie istotnym elementem są umiejętności osób zaangażowanych w kawiarenkę naprawczą. Im więcej osób zainteresuje się ideą zero waste, tym większy będzie potencjał kawiarenki do świadczenia różnorodnych usług naprawczych. Kluczową rolę odgrywa tutaj gospodarz, który nie tylko potrafi znaleźć specjalistów w lokalnym środowisku, ale także odkrywa talenty i umiejętności uczestników. Wspólne spotkania, burze mózgów oraz współpraca z lokalnymi rzemieślnikami, seniorami, uczniami szkół zawodowych czy pracownikami firm w ramach wolontariatu pracowniczego to tylko kilka przykładów, jak można rozwijać umiejętności i tworzyć społeczność wokół idei naprawiania.
Organizacja kawiarenki naprawczej jak widać wymaga starannego przygotowania i wykorzystania różnorodnych zasobów, takich jak narzędzia, materiały i umiejętności. Warto maksymalnie wykorzystywać już dostępne zasoby w społeczności, dzielić się nimi z innymi oraz promować zrównoważone praktyki gospodarowania zasobami. Dzięki temu, kawiarenka naprawcza może stać się miejscem, gdzie naprawa staje się sposobem życia, a współpraca społecznościowa przyczynia się do minimalizacji odpadów i ochrony środowiska.

KOMPLEKSOWY PLAN DZIAŁANIA

W okresie poprzedzającym każde spotkanie Kawiarenki Naprawczej należy zrobić i zorganizować wiele rzeczy. Poniżej wyszczególniliśmy wszystkie te jednorazowe i powtarzające się działania.

ETAP WSTĘPNY

- poszukaj współorganizatorów
- zorganizuj spotkania orientacyjne z potencjalnymi partnerami, dowiedz się czy uważają, że Twój plan zadziała i czy są w stanie i chcą wnieść swój wkład

ETAP PRZYGOTOWAWCZY

- ustal datę z 2-3 miesięcznym wyprzedzeniem
- utwórz konta w mediach społecznościowych dla swojej Kawiarenki
- załóż wydarzenie na stronie internetowej lub Facebooku
- poszukaj ochotników – przydziel im zadania
- zorganizuj narzędzia i materiały

MIESIĄC WCZEŚNIEJ

- sprawdź czy znaleziono wystarczającą liczbę pracowników i zapewniono narzędzia
- zacznij promować Kawiarenkę, np. poprzez własną stronę oraz poprzez media społecznościowe (w przypadku dalszych działań: pierwsze ogłoszenie e-mailowe do świeżo utworzonej listy e-mailowej zainteresowanych osób)
- zrób listę adresów redakcji gazet, radia i telewizji oraz stron internetowych, do których chcesz wysłać informację prasową lub zamieścić ogłoszenie
- sporządź listę adresów e-mail osób kontaktowych w organizacjach uczestniczących, które również powinny otrzymać informację prasową

DWA TYGODNIE WCZEŚNIEJ

- rozwieś plakaty i rozdawaj ulotki w centralnych miejscach dzielnicy
- zanieś plakaty i ulotki osobom i organizacjom współuczestniczącym
- wyślij komunikat prasowy do gazet (lokalnych i regionalnych) i stron internetowych oraz do osób znajdujących się na liście kontaktów
- umieść ogłoszenia na stronach wydarzeń i w przewodnikach po wydarzeniach
- wyślij drugą wiadomość z ogłoszeniem do sieci e-mail zainteresowanych osób

TYDZIEŃ WCZEŚNIEJ

- zadzwoń do wszystkich wolontariuszy, aby potwierdzić ustalenia i przekazać najnowsze info
- ponownie zadzwoń do kontaktów (np. aby zapytać czy wszystko rozumieją, czy nie potrzebują więcej informacji)
- wysyłaj maile do przyjaciół, znajomych i innych osób, które mogą być zainteresowane
- publikuj krótkie aktualizacje na swojej stronie internetowej i w mediach społecznościowych

3 DNI WCZEŚNIEJ

- zrób zakupy (nie psujące się, np. kawa, cukier, herbata)
- przejrzyj listę kontrolną i wskaż, czego jeszcze brakuje

DZIEŃ WCZEŚNIEJ

- zrób ostatnie zakupy (artykuły łatwo psujące się jak ciasto, kanapki), jeśli chcesz zapewnić poczęstunek dla wolontariuszy/gości
- opublikuj ostatnią aktualizację w mediach społecznościowych i na stronie
- sprawdź czy masz przygotowane potrzebne rzeczy

W DNIU SPOTKANIA

- bądź na miejscu co najmniej godzinę przed otwarciem w celu ustawienia wszystkiego co potrzebne
- upewniaj się czy podczas całej Repair Café wszystko idzie zgodnie z planem
- rób zdjęcia wielu różnych sytuacji

PRZYKŁADOWE STACJE NAPRAWCZE

Na następnych stronach proponujemy 5 podstawowych stolików, które trzeba stosownie wyposażyć: stolik powitalny, krawiecki, elektryczny, rowerowy, kontaktowy. Jak wspomnieliśmy, możesz zorganizować również inne stoliki, bazując na tym, jakie masz możliwości i potrzeby w lokalnej społeczności.

STACJA POWITALNA

Zadbaj o to, by ta część gości, którzy odwiedzą Twoją kawiarenkę naprawczą, a która dopiero uczy się czym w ogóle jest ta inicjatywa, nie czuła się zagubiona. Zorganizuj więc przy wejściu jeden stolik, przy którym będzie osoba witająca gości, wskazująca im możliwości (rodzaje stolików z naprawami), tłumacząca ideę i przesłanie wydarzenia, a także zachęcająca do zaangażowania się w tę i inne lokalne inicjatywy. Celem tego stolika jest zarówno przekazanie informacji, jak i rozpoczęcie budowania relacji z wszystkimi, którzy zdecydują się poświęcić swój czas na udział w Twoim wydarzeniu. Warto również tam załatwić wszelkie formalności i podpisać stosowne oświadczenia. To również doskonała okazja do pozyskania nowych kontaktów.

CO WARTO MIEĆ NA STOLIKU:

- Formularz z akceptacją regulaminu oraz udostępnienia wizerunku na zdjęciach
- Formularz uwag i opinii
- Ulotki i plakaty informacyjne o Twoim wydarzeniu i organizacji
- Spis dostępnych stolików i specjalistów
- Plakat lub logo Caritas Laudato si'
- Encyklikę Laudato si'
- Mały, symboliczny prezent dla uczestników (np. zakładki do książek)

STACJA – KRAWIECTWO

Stół z naprawami krawieckimi przyciągnie z pewnością wielu zainteresowanych w różnym wieku. Odwiedzający przynoszą najróżniejsze drobne rzeczy do naprawy: zadrapania na ulubionych jeansach, dziury w dziecięcych ubraniach, naderwany lub popsuty zamek błyskawiczny. Goście przyniosą z pewnością nie tylko ubrania – dość popularnymi akcesoriami, których napraw trudno jest dokonać w domowym zaciszu, są np. plecaki, torebki czy pluszaki. Jeden fachowiec przy stole krawieckim to minimum. Z czasem warto dostosować się do potrzeb w lokalnej społeczności. Można np. spróbować znaleźć jednego wolontariusza do faktycznych konkretnych napraw, a drugiego „wpierającego" do drobnych poprawek lub np. do napraw specyficznych jak pluszowych zabawek.

CO WARTO MIEĆ NA STOLIKU:

- Zestaw nici i igieł do szycia (maszynowego i ręcznego),
- Co najmniej jedną maszynę do szycia,
- Nożyce – duże i małe,
- Igły do cerowania,
- Guziki do różnych rodzajów ubrań,
- Zatrzaski i zamki błyskawiczne,
- Łaty na łokcie i kolana – najlepiej zarówno kolorowe, jak i bardziej uniwersalne,
- Rzepy różnego rodzaju,
- Łaty z mocnego materiału w różnych kolorach,
- Filc w różnych kolorach,
- Wełna w różnych kolorach,
- Deska do prasowania i żelazko.

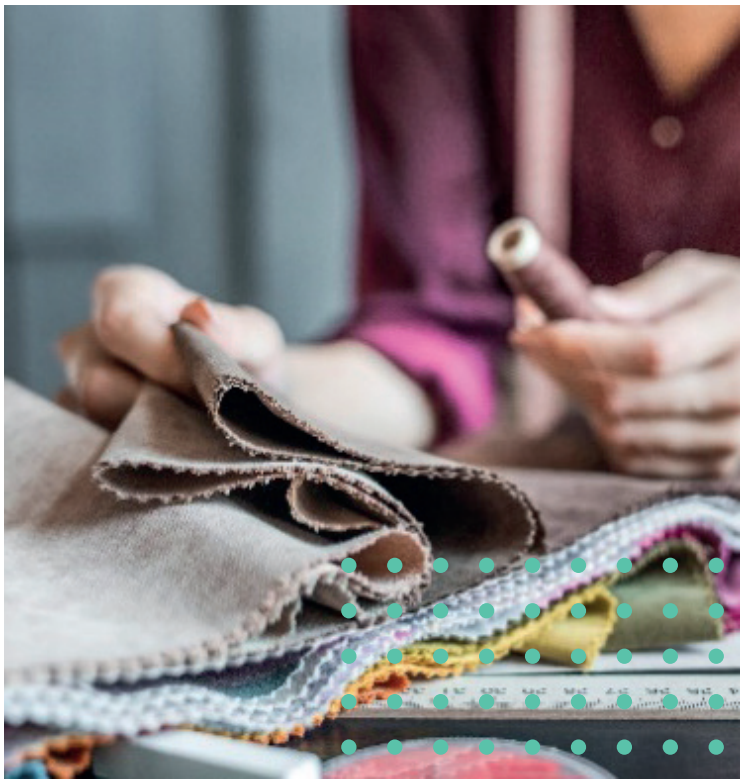

STACJA – URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE

Współcześnie musimy liczyć z się z faktem, że ten stolik może być najbardziej oblegany. Wszak urządzeń elektrycznych używamy już w niemal każdym wymiarze życia i to właśnie te urządzenia najczęściej i najszybciej się psują. Co więcej, względnie małe urządzenia łatwo przynieść ze sobą do naprawy. Niestety, bardzo trudno jest znaleźć specjalistę naprawiającego taki sprzęt na rynku – większość uznaje, że to się już nie opłaca. Pod tym względem idealnie sprawdza się kawiarenka naprawcza. Oferuje unikalne rozwiązanie dla tych osób. Jako że odwiedzających to stanowisko będzie wielu, pomyśl o tym, by przy stoliku elektrycznym było więcej specjalistów – może warto ściągnąć specjalistę i jego uczniów, których wiedza jest i tak wyższa niż większości z nas.

CO WARTO MIEĆ NA STOLIKU:

- Komputer z dostępem do Internetu, umożliwiający wyszukiwanie w Internecie instrukcji obsługi lub napraw,
- Zestaw wkrętaków w różnych rozmiarach i rodzajach,
- Tester napięcia,
- Zestaw bitów, szczypce i kombinerki,
- Wiertarka i młotek,
- Taśma izolacyjna oraz tzw. szara taśma (power tape),
- Rozgałęziacz z wieloma wtyczkami – przyda się do testowania napraw,
- Taca na części podczas rozbierania małych elementów urządzeń,
- Lutownica + lut + smar,
- Kabel rozgałęziający do różnych rodzajów gniazd (USB, HDMI etc.),
- Papier kuchenny,
- Alkohol i szmatka do czyszczenia,
- Taśma klejąca,
- Opaski elektryczne,
- Kawałki drutu i przewodów,
- Lampa stołowa (do oświetlenia delikatnych prac),
- Lupa dla lepszego widoku – prezentacji działań uczestnikom,

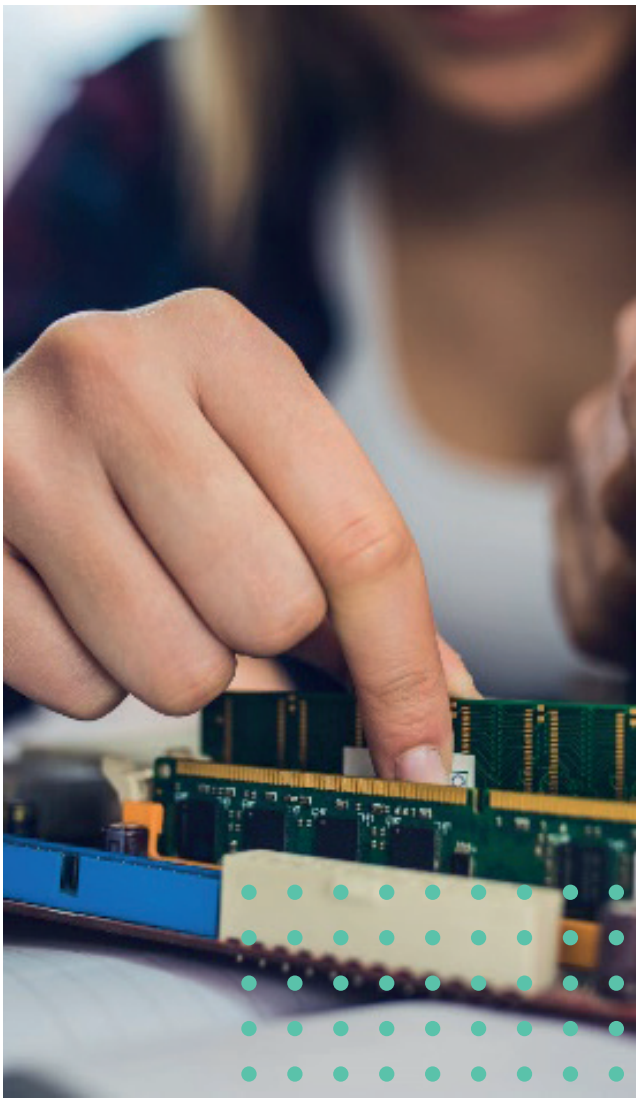

STACJA – NAPRAWY ROWERÓW

Rowery będą szczególnie popularne wiosną i latem, gdy okazuje się, że zaniedbane zimą wymagają prostych czynności naprawczych, z którymi często nawet wstyd udać się do salonu rowerowego. Teoretycznie zdecydowaną większość tych prac każdy powinien móc wykonać w domu – nie robi tego jednak często z lenistwa lub strachu przed rozbieraniem sprzętu. Warto zatem zachęcać w tym miejscu ludzi do dbałości o własne sprzęty – często wystarczy pokazać im kilka prostych sztuczek i cała reszta pójdzie sama. Ważny przy tym stoisku jest stojak rowerowy – mniej lub bardziej zaawansowany, żeby można było podnieść rower, dla wygody jego naprawy. Stojak przyda się do smarowania, czyszczenia czy nawet drobnych napraw w niekiedy trudno dostępnych miejscach. Przydadzą się również drobne części zamienne, np. okładziny hamulców, kuleczki łożysk lub smar do łańcucha. Części takie są kosztowne, więc oczywiście osoba korzystająca z naprawy powinna za nie zapłacić – możesz mieć zestaw swoich części lub po prostu skierować ją do sklepu rowerowego z konkretnymi wytycznymi. Do obsługi stacji rowerowej zwykle wystarczy jedna osoba, jednak nigdy nie zawadzi mieć ich więcej – można przy okazji przyuczać do zawodu lokalną młodzież.

CO WARTO MIEĆ NA STOLIKU:

- Wkrętaki i klucze różnych rozmiarów (przede wszystkim klucz imbusowy, ale również klucze nastawne),
- Pompka rowerowa lub sprężarka,
- Łyżki do opon,
- Zestaw do łatania dętek, w tym papier ścierny, klej, łaty,
- Rozpuszczalnik,
- Odtłuszczacz,
- Szmaty,
- Smar,
- Baterie różnych rodzajów do wymiany w lampkach rowerowych,
- Małe odblaski na koła rowerowe,
- Uchwyt – stojak rowerowy,
- Kluczyk do szprych,
- Rozpinak do łańcucha,
- Pędzelek do nakładania smaru i pędzelek do czyszczenia mniejszych powierzchni,
- Taśma klejąca,
- Drut i przewody,
- Opaski elektryczne – to zaskakująco przydatny gadżet przy rowerach!
- Taca na śrubki, nakrętki i inne drobne części zamienne,

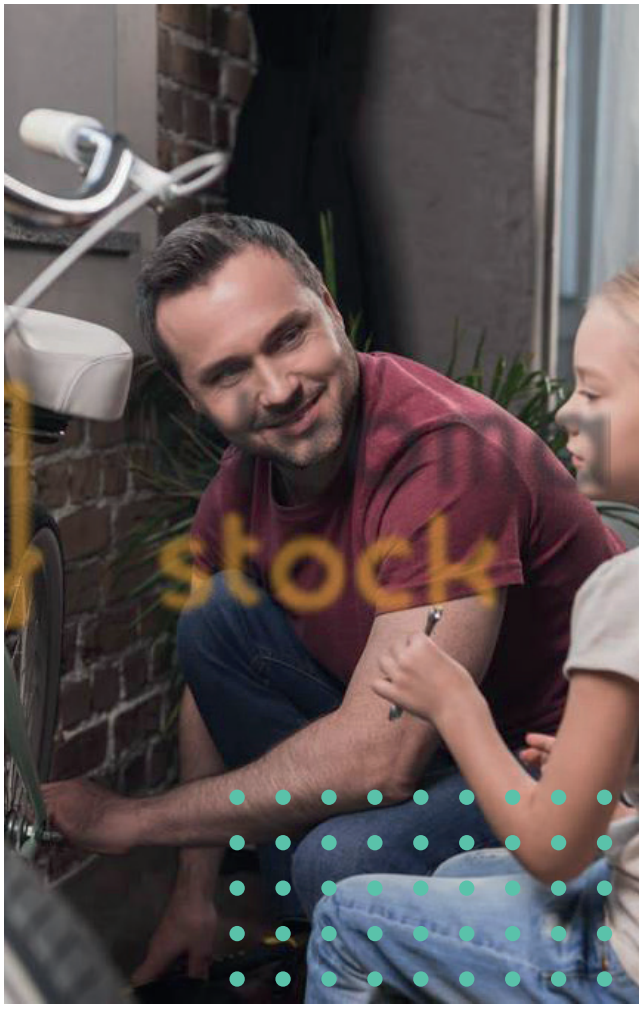

STACJA – PRZYDATNE KONTAKTY I CIEKAWE MATERIAŁY

Specjaliści, którzy wspierają Cię w prowadzeniu napraw przy stolikach, mogą zgodzić się na udział w wydarzeniu np. w zamian za udostępnienie informacji o ich usługach. Zorganizuj więc oddzielny stolik z takimi kontaktami. Postaraj się o zapewnienie możliwie szerokiej i rzetelnej informacji. Jednocześnie jednak wyeksponuj dane kontaktowe (wizytówki, ulotki) tych specjalistów, którzy z Tobą współpracują. Chodzi nam bowiem zarówno o współpracę, jak i dużo szerzej – o promocję idei naprawiania. Zainspiruj uczestników wydarzenia. Połóż na stoliku nie tylko ulotki i wizytówki, ale również materiały o naprawianiu, np. książki i foldery informacyjne, pokazujące jak samemu prowadzić proste naprawy w domu. Możesz również skierować uczestników do strony internetowej Caritas Laudato si', gdzie dostępne są różne materiały DYI – praktyczne inspiracje do własnych napraw i kreatywnych prac ręcznych.

CO WARTO MIEĆ NA STOLIKU:

- Wizytówki lub ulotki z kontaktami do specjalistów od napraw,
- Książki lub foldery inspirujące do własnoręcznych napraw,
- Materiały (np. ulotki) Caritas Laudato si', z kodem QR do strony www, na której dostępne są materiały DIY,

Powyższe pomysły nie wyczerpują oczywiście palety możliwości. Pomyśl o tym, co będzie ciekawe dla Twojej społeczności lokalnej. Możesz np. dostawić:

- stolik z klejami, taśmami i sznurkami do wykorzystania we własnym zakresie,
- stolik z możliwością naprawy małych mebli i innych drewnianych przedmiotów,
- stolik naprawczy zabawek i innych gadżetów z plastiku i podobnych materiałów,
- stolik krawiecki z nićmi, maszyną do szycia, łatami etc.
- stolik z kawą, herbatą, wodą i drobnymi przekąskami – najlepiej ekologicznymi!
- stolik do budowania relacji – możesz na nim postawić szachy, jakąś grę planszową lub zwykłe kartki z kredkami, ołówkami, długopisami, sugerując, że można tam pograć np. w Państwo-Miasto lub Statki, albo porysować – zwłaszcza w przypadku dzieci.

POMYSŁY NA UROZMAICENIE KAWIARENKI NAPRAWCZEJ

Jak wspomnieliśmy wcześniej, w idei Kawiarenki Naprawczej nie chodzi nam tylko o organizację cyklicznych eventów naprawczych. Cel jest dużo szerszy – promocja idei gospodarki o obiegu zamkniętym, zmniejszenia ilości odpadów, przesłania świadomego życia w zgodzie z naturą, ale przede wszystkim integracji społecznej. W związku z tym, organizując już szerszą inicjatywę – Wspólnotę Działania – możesz rozszerzyć swoją Kawiarenkę Naprawczą o różne aktywności towarzyszące, tak społeczne, jak i relacyjne, duszpasterskie, sportowe czy różne inne, służące powyższym celom. Poniżej podrzucamy kilka pomysłów, które dobrze mogą rozszerzyć i uatrakcyjnić Kawiarenkę Naprawczą.

STAŁE INICJATYWY

- Podzielnik - miejsce na dzielenie się ubraniami i innymi przedmiotami
- Jadłodzielnia - miejsce/lodówka na dzielenie się jedzeniem
- Zniczodzielania - do zorganizowania przy lokalnym cmentarzu
- Książkodzielnia
- Klub dyskusyjny - uwzględniający tematy społeczne i ekologiczne

WARSZTATY

- Tematy klasyczne dla Repair Cafe (np. naprawa ubrań, rowerów, czy urządzeń elektrycznych)
- Szewc/kaletnik - naprawa obuwia i skóry
- Krawcowa - patchwork (wykorzystanie materiałów - np. jeansu do zrobienia czegoś nowego)
- Garncarstwo - nauka uważności i możliwości drobnej pracy własnej
- Introligator - dbałość o książki i ich naprawa
- Stolarka - drobne prace typu decoupage (np. wykorzystanie drewna z palet, budki dla ptaków, czy hotele dla owadów)

WSPÓLNE DIY

- Eko wieńce przed Dniem Zadusznym
- Prezenty *zero waste* przed świętami
- Wspólne gotowanie - np. zero waste z lokalnych sezonowych produktów

Po więcej inspiracji zapraszamy na stronę **www.laudatosi.caritas.pl**

Przykład ulotki zachęcającej do udziału w kawiarence naprawczej połączonej z warsztatami i podobnymi zajęciami.

SZABLONY I FORMULARZE

W dalszej części Poradnika przedstawiamy szablony formularzy w zakresie bezpieczeństwa użytkowników i odpowiedzialności własnej organizatora i zbierania opinii od osób odwiedzających Twoją Repair Café. Poniżej wskażemy najważniejsze punkty, które powinny znaleźć się w tych formularzach. Proponowane przez nas szablony znajdziesz natomiast na końcu tego Poradnika.

Pierwszym rodzajem wydruku, który przyda Ci się podczas Kawiarenki Naprawczej, są drogowskazy i podobne im banery. Przygotuj szyldy do wpisywania nazw „stacji" w Repair Café (takie jak „Urządzenia elektryczne", „Meble" i „Tekstylia"). Dodatkowo, możesz wydrukować plakaty do dekoracji pomieszczenia w stylu Kawiarenki Naprawczej, najlepiej nawiązujące do działań Caritas Laudato si' (więcej na stronie internetowej projektu). Dla własnego bezpieczeństwa wywieś również w widocznym miejscu Regulamin korzystania z Kawiarenki Naprawczej.

PORADA

Na zalaminowanych kartkach A4 lub złożonych na pół kartach A3 (najlepiej z grubszego papieru) nadrukuj lub napisz flamastrem nazwy naprawianych rzeczy i postaw w widocznych miejscach przy stołach warsztatowych. Warto zadbać o to by stoły przykryć ceratą lub papierem, by ich nie zniszczyć, szczególnie jeśli są pożyczone.

Przykład stanowiska naprawy sprzętu komputerowego

REGULAMIN

Regulamin wydarzenia jest bardzo ważnym elementem – zabezpieczy Cię na wypadek nieprzewidzianych sytuacji. Na początku wydarzenia przedstaw uczestnikom regulamin. Wywieś go również w widocznym miejscu w pomieszczeniu, w którym odbywa się Kawiarenka. Taka przezorność pozwoli Ci później uniknąć sytuacji spornych. Najważniejsze – wyraźnie przedstaw uczestnikom punkt Regulaminu mówiący o tym, że wszelkich napraw dokonują na własną odpowiedzialność i ani Ty, ani specjaliści w Kawiarence, nie ponoszą za nie odpowiedzialności, o ile usługa nie jest wykonywana komercyjnie.

Poniżej zamieszczamy przykładowy regulamin kawiarenki naprawczej na podstawie angielskiego oryginału z Repair Cafe International. Możesz go wydrukować lub dodać jakieś elementy, specyficzne dla Twojej sytuacji i miejsca.

PORADA

Regulamin kawiarenki jest szalenie istotny – musi zawierać co najmniej rzeczy, które zasygnalizowano powyżej. Należy go jednak dostosować do lokalnych warunków i specyfiki, którą trudno przewidzieć w szczegółach. Zwróć uwagę przede wszystkim na swoje bezpieczeństwo cywilne jako organizatora. Warto skonsultować treść ze znajomym prawnikiem.

caritas
laudato sí

REGULAMIN

1. Prace wykonywane w Kawiarence Naprawczej wykonywane są bezpłatnie, przez ekspertów dostępnych na poszczególnych stanowiskach.
2. Jeżeli to możliwe, goście przeprowadzają naprawy samodzielnie, ale ekspert w każdej chwili służy pomocą.
3. Fakt, iż naprawy są przeprowadzane za darmo, a ideą jest wzajemna pomoc, odzwierciedla alokację ryzyka i ograniczenia odpowiedzialności. Ani organizatorzy Kawiarenki Naprawczej, ani eksperci dostępni na miejscu, nie ponoszą odpowiedzialności za jakiekolwiek straty, które mogą wynikać z udzielonych w Kawiarence Naprawczej porad i instrukcji.
4. Ograniczeń wynikających z tego regulaminu nie stosuje się do roszczeń uzasadnionych na podstawie odpowiedzialności wynikającej z obowiązujących przepisów dotyczących ochrony konsumentów.
5. Materiały, takie jak wtyczki, bezpieczniki i inne części zamienne zostaną dostarczone przez gości Kawiarenki Naprawczej.
6. Osoby przynoszące zepsute przedmioty do naprawy, robią to na własne ryzyko. Eksperci naprawiający zepsute przedmioty nie gwarantują skuteczności swoich napraw i nie ponoszą odpowiedzialności w przypadku, gdy okaże się, że przedmioty naprawiane w Kawiarence Naprawczej nie działają prawidłowo w domu.
7. Eksperci mają prawo odmówić naprawy poszczególnych przedmiotów. Goście Kawiarenki Naprawczej są odpowiedzialni za wyrzucenie (utylizację) zepsutych części, które nie mogą zostać naprawione.
8. Aby uniknąć niepotrzebnego czekania w kolejce, jedna osoba może przedstawić do naprawy jeden przedmiot. W przypadku posiadania dwóch lub więcej przedmiotów, gość po pierwszej naprawie dołącza na koniec kolejki, aby naprawić następny przedmiot.

KAWIARENKA NAPRAWCZA CARITAS LAUDATO SI

W.....

caritas laudato sí

Data:.....

Imię:.....

PRZEDZIAŁ WIEKOWY

☐ < 18 ☐ 45-64
☐ 18-26 ☐ 65+
☐ 27-44

Z jakich stolików skorzystałaś/eś:

☐Urządzenia AGD / elektronika ☐Odzież ☐Rowery

☐Meble/drewno ☐Naprawy własne ☐Gry/rysunek

Inne, jakie?

.....

.....

Co było popsute?

.....

.....

Czy udało się pomóc?

☐ Tak, zrobiłem to sam ☐ Tak, ale fachowiec zrobił to za mnie

☐ Nie, muszę iść do serwisu ☐ Nie, rzecz nie nadaje się do naprawy

Jakie korzyści wynosisz z dzisiejszej Kawiarenki Naprawczej?

1.....
2.....
3.....

Jakie korzyści wynosisz z dzisiejszej Kawiarenki Naprawczej?

1.....
2.....
3.....

Kto udzielił pomocy:

.....

Niniejszym podpisem akceptuję regulamin kawiarenki naprawczej

.....
podpis

ANKIETA – OPINIE UCZESTNIKÓW

Zbieranie opinii po naprawie pozwoli Ci ulepszyć organizację na przyszłość. Zastosuj poniższy wzór ankiety, bądź zastąp go swoim. Zbieraj dane z ankiet w komputerze i regularnie przesyłaj ich podsumowanie na adres **laudato_si@caritas.org.pl**. Pozwoli nam to wesprzeć Cię w udoskonalaniu kolejnych wydarzeń!

LOKALIZACJA

Jedna z najważniejszych decyzji to określić miejsce na organizację kawiarenki. najlepiej jeśli będzie to lokal stanowiący centrum aktywności lokalnej. Wybierz miejsce, które jest łatwo dostępne dla uczestników. Centra aktywności lokalnej, kawiarnie lub przestrzenie coworkingowe mogą być idealne. Jeśli pogoda jest sprzyjająca, organizuj kawiarenkę na świeżym powietrzu. To może przyciągnąć więcej osób.

PORADA

Odwiedzający wchodzący do Repair Café potrzebują pewnego wsparcia. Dla wielu jest to pierwsza wizyta i jeszcze nie orientują się w terenie Kawiarenki. Dlatego warto mieć osobę siedzącą przy stole w pobliżu wejścia, aby powitać każdego gościa. W zależności od tego, jaki przedmiot przyniósł ze sobą gość, osoba ta może mu powiedzieć, do której stacji powinien się udać, czy musi poczekać i z czego skorzystać.

Występują zasadnicze różnice pomiędzy organizowaniem kawiarenki naprawczej na zewnątrz (w plenerze) a wewnątrz pomieszczenia:

LOKALIZACJA

Na zewnątrz:
Kawiarenka naprawcza organizowana na świeżym powietrzu może być atrakcyjna dla osób, które cenią sobie kontakt z naturą. Może to być np. w parku, na placu czy pod namiotem.

Wewnątrz:
Kawiarenka naprawcza wewnątrz budynku jest bardziej chroniona przed warunkami atmosferycznymi, takimi jak deszcz czy wiatr. To może być w kawiarni, centrum społecznościowym lub innym miejscu.

WARUNKI POGODOWE

Na zewnątrz:
Wymaga dostosowania do zmiennej pogody. W deszczu czy w upale może być trudniej organizować naprawy.

Wewnątrz:
Jest bardziej niezależna od warunków atmosferycznych, co ułatwia organizację.

DOSTĘPNOŚĆ NARZĘDZI I MATERIAŁÓW

Na zewnątrz:
Może być trudniej zapewnić pełen zestaw narzędzi i materiałów do napraw. Jednocześnie większe przedmioty jak np. meble czy rowery łatwiej jest dostarczyć.

Wewnątrz:
Wnętrze może być lepiej wyposażone w potrzebne narzędzia i materiały.

ATMOSFERA

Na zewnątrz:
Może być bardziej swobodna i luźna, z większym kontaktem z naturą.

Wewnątrz:
Może być bardziej kameralna i zorganizowana.

ZAINTERESOWANIE UCZESTNIKÓW

Na zewnątrz:
Może przyciągnąć osoby, które lubią spędzać czas na świeżym powietrzu.

Wewnątrz:
Może przyciągnąć osoby, które preferują komfort wnętrza.

Warto podkreślić, że obie formy mają swoje zalety i mogą przyczynić się do promowania idei naprawy i redukcji odpadów.

Mieszkańcy w różnym wieku wspólnie spotykają się na kawiarence naprawczej - przykład pilski

Kawiarenka naprawcza zorganizowana w plenerze przez GWDA w Pile na boisku szkoły podstawowej

PORADA

Kawiarenka na zewnątrz powinna być zorganizowana w pobliżu źródła prądu. Warto zadbać o przedłużacze i rozdzielacze. Dobrze również, żeby teren zawczasu ogrodzić taśmą lub by było to na terenie ogrodzonym, jak boisko szkolne lub parking supermarketu w niedzielę. Oczywiście wcześniej należy uzgodnić z właścicielem naszą obecność. Nie zapominajmy również o stołach warsztatowych – w przypadku pleneru zadbać trzeba o rozkładane, mobilne stoły.

Kawiarenka naprawcza zorganizowaną w plenerze – stolik „elektryczny"

PORADA

Roll-up to doskonała forma informacyjna – łatwo się go rozkłada i przenosi, nie jest też bardzo drogi. Tabliczki z napisem „Zrobione" świetnie się prezentują na zdjęciach. Można je ładnie narysować na sztywnym papierze.

CZAS

Kawiarenka naprawcza wewnątrz budynku jest bardziej chroniona przed warunkami atmosferycznymi, takimi jak deszcz czy wiatr. To może być w kawiarni, centrum społecznościowym lub innym miejscu.

DNI TYGODNIA

Weekendy:
Często najlepiej organizować kawiarenki naprawcze w soboty lub niedziele. Wtedy większość osób ma więcej czasu na udział w takich wydarzeniach.

Popołudnia w tygodniu:
Jeśli organizujesz kawiarenkę w ciągu tygodnia, wybierz popołudnie, gdy ludzie wracają z pracy lub ze szkoły.

GODZINY

Wczesne popołudnie w weekendy:
W soboty i niedziele organizuj kawiarenkę naprawczą między 11:00 a 16:00. Wtedy najwięcej osób ma czas na udział w takich wydarzeniach. To popularny czas dla takich wydarzeń. Staraj się raczej nie przekraczać 4 godzin aktywności – tak, żeby specjaliści się nie zmęczyli i nie zniechęcili.

Po południu:
Godziny popołudniowe są dobrym czasem w dni powszednie. Ludzie mogą wtedy wpaść po pracy lub po zajęciach.

EDUKACJA I WARSZTATY

Wczesne popołudnie w weekendy:
W soboty i niedziele organizuj kawiarenkę naprawczą między 11:00 a 16:00. To popularny czas dla takich wydarzeń. Staraj się raczej nie przekraczać 4 godzin aktywności – tak, żeby specjaliści się zmęczyli i zniechęcili.ma więcej czasu na udział w takich wydarzeniach.

Po południu:
W godzinach popołudniowych (np. od 16:00 do 20:00) jest dobrym czasem w dni powszednie. Ludzie mogą wtedy wpaść po pracy lub zajęciach.

PORADA

Większość kawiarenek odbywa się w sobotnie lub niedzielne wczesne popołudnia – wtedy specjaliści mają chwilę czasu, żeby go poświęcić dla dobra lokalnej społeczności, a mieszkańcy w ramach spaceru chętnie do niej przychodzą.

CZY SIĘ UDAŁO?

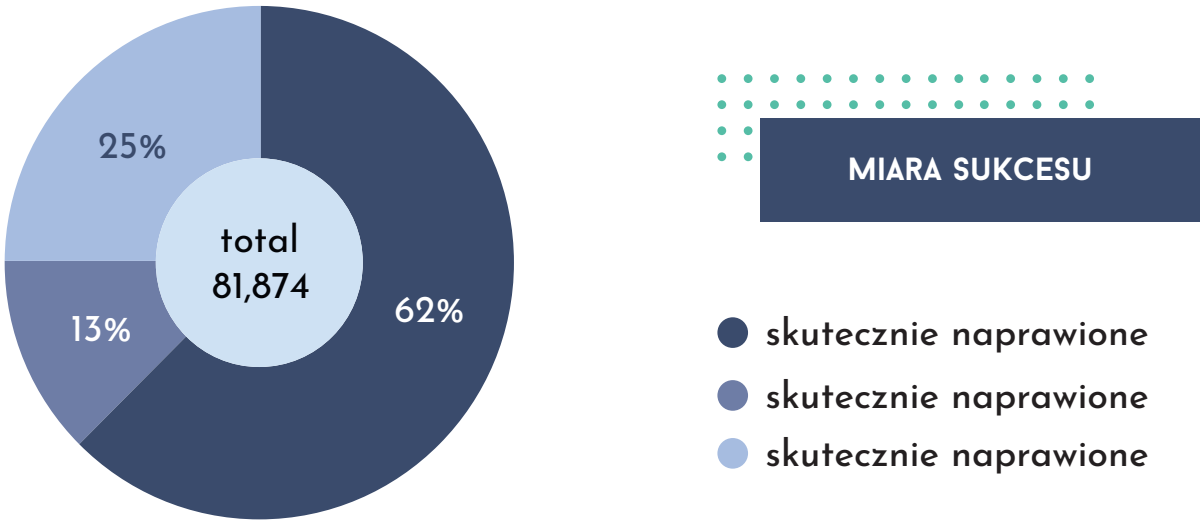

Na podstawie informacji zbieranych przez repair monitor (repairmonitor.org) z danych zebranych z ponad 80 tysięcy napraw wynika, że większość kończy się sukcesem i naprawieniem przedmiotu czyli uratowaniem go przed staniem się odpadem.

PORADA

By śledzić, co jest naprawiane w naszej kawiarence naprawczej i porównać to z innymi aktywnościami tego typu na świecie, można dołączyć do RepairMonitor, narzędzia internetowego wykorzystywanego przez kawiarenki na całym świecie do gromadzenia danych.

Jeszcze lepiej skontaktować się z Zespołem Caritas Laudato si i włączyć w sieć Wspólnot Działania, w ramach której powstaje platforma wymiany doświadczeń organizatorów ekologicznych usług społecznych.

Z kim współpracować?

Kontakt – w szerszym kontekście

Na podstawie informacji zbieranych przez repair monitor (repairmonitor.org) z danych zebranych z ponad 80 tysięcy napraw wynika, że większość kończy się sukcesem i naprawieniem przedmiotu, czyli uratowaniem go przed staniem się odpadem.

caritas
laudato sí

Kawiarenka naprawcza zorganizowana w plenerze przez GWDA w Pile na boisku szkoły podstawowej

WSPÓŁPRACA I PARTNERSTWA

Wyrzucamy ogromne ilości rzeczy. Nawet te, z którymi tylko pozornie jest coś nie tak, takie, które powróciłyby do swojej pełnej funkcjonalności po prostej naprawie. Problem nie polega na tym, iż ludzie zapominają o tym, że rzeczy można naprawić, ale po prostu nie wiedzą jak to zrobić. Tego typu praktyczna wiedza w dzisiejszych czasach szybko ulatuje, a społeczeństwo nie zawsze wykazuje wiele uznania dla osób, które wciąż mają tę wiedzę spraktyczną, pozostając często na uboczu. Ich umiejętności nie są wykorzystywane wcale lub są tylko w znikomym stopniu. Repair Café – kawiarenka naprawcza, zmienia spojrzenie na rzeczywistość. Osoby, które mogłyby być marginalizowane czują się znowu przydatne, są ponownie angażowane. Cenna wiedza praktyczna jest przekazywana, a rzeczy są używane przez dłuższy czas i nie muszą być wyrzucone. Dzięki takim działaniom zmniejsza się zużycie surowców potrzebnych do wytwarzania nowych produktów, zmniejsza się wpływ ich wydobycia na środowisko, jak również redukuje się emisję CO2, którą powoduje wytwarzanie nowych produktów i recykling starych. Repair Café mobilizuje społeczeństwo do spojrzenia na swoje rzeczy w nowym świetle, by po raz kolejny docenić ich wartość, przy okazji pomagając zmienić sposób myślenia ludzi. Jest to niezbędne, aby rozpalić entuzjazm i pokazać jak wiele radości można czerpać z naprawy rzeczy i jak często okazuje się to banalnie proste.

PORADA

Kawiarenki naprawcze mogą być organizowane przez różne podmioty, takie jak fundacje, stowarzyszenia, szkoły, biblioteki czy przez samych mieszkańców – pojedyncze osoby fizyczne.

Niesłychanie ważne jest nawiązywanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi, mediami oraz influencerami w celu zachęcenia do współpracy oraz promocji idei naprawy i recyclingu. Korzystne jest angażowanie ekspertów, liderów opinii oraz osób publicznych jako ambasadorów oraz pozyskiwanie sponsorów i wolontariuszy do wsparcia działań kawiarenki oraz organizacji wydarzeń i akcji promocyjnych.

W pierwszej kolejności zapraszamy Was do współpracy i kontaktu z Caritas Polska – organizatorem projektu Caritas Laudato si', którego częścią jest sieć Wspólnot Działania, czyli kawiarenek naprawczych wzbogaconych o inicjatywy z zakresu integracji i reintegracji społecznej. Specjaliści Caritas służą wsparciem organizacyjnym i doradczym, a także możliwością wymiany doświadczeń z innymi organizatorami lokalnych Wspólnot Działania. Caritas Laudato si' na swojej stronie internetowej udostępnia za darmo mnóstwo materiałów zarówno będących wskazówkami jak praktycznie organizować kawiarenki naprawcze (jak m.in. niniejszy Poradnik), jak również stanowiących szereg inspiracji do działań towarzyszących potencjalnym Kawiarenkom. Wśród materiałów znaleźć można m.in.: scenariusze warsztatów tematycznych, interaktywne gry edukacyjne, materiały DYI, relacje z ekologicznych inicjatyw lokalnych, poradniki dot. aktywizacji społeczności lokalnych oraz wiele innych materiałów przydatnych w organizacji inicjatyw w Twojej okolicy. Caritas Polska serdecznie zaprasza do kontaktu pod adresem laudato_si@caritas.org.pl – organizatorzy chętnie odpowiedzą na pytania i udzielą dodatkowych rad, a także praktycznie i merytorycznie wesprą rozwój Twojej Wspólnoty Działania. Jest to o tyle wartościowe, że Caritas jest największą organizacją społeczną w Polsce – jej inicjatywy odbywają się równolegle w wielu miejscach w całym kraju, co udostępnia włączonym w sieć inicjatywom możliwość kontaktu z wieloma mniej lub bardziej doświadczonymi animatorami społecznymi, mogącymi wspierać się również wzajemnie.

Dużo informacji o kawiarenkach naprawczych na całym świecie można znaleźć również na stronie Repair Café International (repaircafe.org), gdzie będzie też wiele inspiracji jak założyć i prowadzić własną kawiarenkę naprawczą. Warto także skontaktować się z innymi organizatorami kawiarenek naprawczych w Polsce i na świecie, aby wymienić się doświadczeniami i radami. Kawiarenki naprawcze działają w wielu krajach na całym świecie, podejmując współpracę w ramach ruchu kawiarenkowego. Wszak idea rozwija się już od 2009 roku w wielu krajach takich jak np. Holandia, Belgia, Niemcy, Francja, Wielka Brytania, Stany Zjednoczone, Indie czy Japonia. Szacuje się, że na całym świecie działa już ok. 2200 kawiarenek naprawczych. Służą one tworzeniu lokalnych więzi, wzajemnej wymianie doświadczeń i inspiracji.

Poniżej podrzucamy Wam kilka przykładowych kawiarenek naprawczych działających lub przynajmniej zaprojektowanych w Polsce. Część z nich ruszyła na początku 2020 r. w ramach programu NaprawiaMy Fundacji Veolia Polska i Fundacji Ashoka, jednak z uwagi na pandemię Covid-19 szybko zawiesiła swoją działalność. Warto jednak i tak przyjrzeć się modelowi działania, który przyjęli ich organizatorzy.

PRZYKŁADOWE KAWIARENKI NAPRAWCZE W POLSCE

Kawiarenki utworzone w ramach „NaprawiaMy”

DRUGIE ŻYCIE

DRUGIE ŻYCIE RZECZY - Radzyń Podlaski

Cel: rozwój dialogu międzypokoleniowego.

Organizacja kawiarenki możliwa była dzięki współpracy kawiarni artystycznej z Uniwersytetem Trzeciego Wieku. Do kawiarenki zaproszeni byli m.in. dziadkowie, którzy mogli pokazać swoim wnukom w jej trakcie wartość prac naprawczych i dbałości o posiadane przedmioty.

Organizator: „Kofi&Ti” Kawiarnia i Herbaciarnia Artystyczna
FB: @kawiarnia.kofiti

STARE KORALE JAK NOWE

STARE KORALE JAK NOWE - Tarnowskie Góry

Cel: promocja działalności spółdzielni socjalnej, integracja lokalnej społeczności, promocja napraw biżuterii.

Aktywność w ramach kawiarenki była ściśle związana z profilem działalności organizatora – Spółdzielni Socjalnej „Familia", która zajmuje się przywracaniem osób wykluczonych na rynek pracy poprzez drobne aktywności twórcze oraz naprawcze, których owoce są następnie często przekazywane osobom potrzebującym.
W kawiarence można było zatem przede wszystkim naprawić swoją biżuterię – zarówno wspólnie ze specjalistą, jak i samodzielnie lub po prostu powierzając ją specjaliście.
Kawiarenka zorganizowana została w 2019 r., jako jednorazowe działanie aktywizujące. Aktywności naprawcze są jednak wciąż motywem podejmowanych przez Spółdzielnię działań.

Organizator: Spółdzielnia Socjalna „Familia" w Tarnowskich Górach
FB: @SpoldzielniaFamilia

NAPRAW TO NA PACA

NAPRAW TO NA PACA - Warszawa

Cel: integracja lokalnej społeczności.

Aktywności w ramach Kawiarenki:
- sąsiedzka wymiana ubrań, gadżetów i bibelotów,
- rozmowy o idei zero waste,
- wspólne szycie woreczków na warzywa i owoce ze starych firanek,
- naprawa zepsutych zabawek,
- odnawianie małych mebli i sprzętów domowych.

Warsztaty organizowane były pilotażowo we wrześniu 2021 r. W kolejnych miesiącach Centrum utrzymało inicjatywy zero waste m.in. w ramach Wymiennika Grochowskiego – miejsca wymiany używanych ubrań.

Organizator: Centrum Społeczne Paca 40
FB: @kawiarnia.kofiti
Nieco więcej informacji: www.centrumpaca.pl
FB: @Paca40
Kontakt: zapisy@cal.org.pl

DZIEWCZYŃSKA KAWIARENKA NAPRAWCZA

DZIEWCZYŃSKA KAWIARENKA NAPRAWCZA - Kraków

Cel: Cel działania: wzmacnianie dziewczyn i kobiet poprzez wspólne aktywności z zakresu majsterkowania.

W założeniu miały się w nim odbywać warsztaty naprawcze:
- rowerowe
- samochodowe
- upcyclingowe
- stolarsko-majsterkowe.

Warsztaty ruszyły na początku 2020 r., jednak dalsze ich działanie zatrzymała pandemia Covid-19.

Nieco więcej informacji o inicjatywie: www.autonomia.org.pl
FB: @autonomia.fundacja
Kontakt: fundacja@autonomia.org.pl

KAWIARENKA NAPRAWCZA „CZERWONY ROWER"

KAWIARENKA NAPRAWCZA „CZERWONY ROWER" - Warszawa

Cel: aktywizacja i reintegracja społeczna osób wykluczonych w kryzysie bezdomności.

Naprawy:
- rowery
- ceramika
- stolarka

Kawiarenka działała na przełomie 2019 i 2020 r., jednak dalsze jej działanie zatrzymała pandemia Covid-19.

Organizator: Stowarzyszenie Otwarte Drzwi.
FB: @kawiarnia.kofiti
Nieco więcej informacji: www.otwartedrzwi.pl
FB: @stowarzyszenieotwartedrzwi
Kontakt: towarzyszenie@otwartedrzwi.pl

ŁÓDZKIE KAWIARENKI NAPRAWCZE

ŁÓDZKIE KAWIARENKI NAPRAWCZE - Łódź

Cel: integracja społeczna i promocja idei naprawiania.

Fundacja Normalne Miasto Fenomen w Łodzi uruchomiła w 2022 r. rotacyjną kawiarenkę naprawczą. Kawiarenka działa zawsze w niedzielę, każdorazowo w innym punkcie miasta ogłaszanym z wyprzedzeniem w mediach społecznościowych Fundacji. W Łodzi spotkania w ramach kawiarenki naprawczej funkcjonują w następujących miejscach:

- Sąsiedzka „Re-Pasja" w Domu Kultury 502 (recykling, stylistyka, ekologiczne zamienniki chemii domowej),
- Kawiarenka Naprawcza Piotrkowska 17 (naprawa komputera, szycie czy odnawianie mebli),
- KW łódzkiego oddziału Polskiego Związku Głuchych (szycie),
- Kawiarenka Łódzkiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych (reperacja sprzętu rehabilitacyjnego, m.in. wózków),
- Kawiarenka Naprawcza w Miejscu Spotkań (recycling, naprawa ubrań, naprawianie sprzętu dwukołowego, warsztat stolarski),
- Mobilny serwis rowerowy Dr Velo (Fundacja Fenomen),
- Kawiarenka Fundacji BIEDA (upcykling, metaloplastyka).

Organizator: Fundacja Normalne Miasto Fenomen

POZNAŃSKIE KAWIARENKI NAPRAWCZE

POZNAŃSKIE KAWIARENKI NAPRAWCZE - Poznań

Działania Fundacji Veolia Polska zorientowane na promocję kawiarenek naprawczych skupione są w 2024 r. na Poznaniu. Poniżej zamieszczamy zatem infografikę Fundacji, wskazującą, gdzie w stolicy Wielkopolski można znaleźć kawiarenkę animowaną w ramach programu.

#kawiarenki naprawcze

CO GDZIE KIEDY NAPRAWISZ W POZNANIU?

KAWIARENKA	ADRES	TERMIN	GODZ	TEMAT / ZAKRES
PODZIELNIA	Po-Dzielnia, Centrum Ekonomii Współdzielenia ul. Głogowska 27 podzielnia@podzielnia.pl	1 x sobota w mies.	11:00 - 14:00	tematyczna
		9 marca	11:00 - 14:00	naprawa laptopów
NIEZŁY MŁYN	Fundacja Młyn Wsparcia, Mostowa 16 tel. 607 879 717	środa 28 LUTEGO	11:00 - 13:00	seniorzy - naprawa różnych sprzętów
POGOTOWIE SPOŁECZNE	ul. Borówki 4, Kobylepole tel. 61 887 66 23	poniedziałki	11:00 - 14:00	szycie
		czwartki	16:30 – 18:30	Naprawczy misz-masz
			wymagana rejestracja: programy@pogotowiespoleczne.org.pl	
		piątki	11:00 - 14:00	rowery
SPÓJNIK	Poznańska Fundacja Artystyczna, 23 lutego 8 tel. 606 644 084	wtorki	16:00 - 18:00	szycie, upcykling
ZĘBATKA	Stowarzyszenie Akademia Myśli Garbary 47 tel. 882 611 714	środy	OD 17:00	rowery
POCZĄTEK ŚWIATA CAFE	Fundacja Początek Świata, ul. Słowackiego 67, Swarzędz tel. 500 130 260	środy	OD 17:00	szycie
RATAJSKA K.N. - DK "Jędruś"	Dom Kultury „Jędruś" os. Armii Krajowej 101 tel. 61 877 01 51	4 marca		Warsztaty tworzenia budek lęgowych dla ptaków i miniwykład o ptakach miejskich – o świadomej pomocy naturze
RATAJSKA K.N. - DK "Orle Gniazdo"	Dom Kultury „Orle Gniazdo", os. Lecha 43 tel. 61 877 78 42	20 kwietnia		Ekologiczna gra terenowa – o świadomej zabawie
RATAJSKA K.N. - DK "Jagiellonka"	Dom Kultury „Jagiellonka" os. Jagiellońskie 120 tel. 61 877 51 64	10 maja		Warsztaty zielarskie tworzenia kosmetyków z osiedlowych roślin i ziół – o świadomej pielęgnacji
RATAJSKA K.N. - DK "Orle Gniazdo"	Dom Kultury „Orle Gniazdo", os. Lecha 43 tel. 61 877 78 42	18 maja		Warsztaty o pszczołach i spektakl teatralny „Pszczoły to mistrzynie" – o podziwie dla natury
Klinika Pluszaka i drugie życia ciuszka	FUNDACJA CZŁONKÓW PSM „WINOGRADY", Os. Kosmonautów 21 C Tel. 61 666 75 20	wtorki, czwartki	14:00 - 17:00	Naprawa odzieży, upcykling,
NARAMY NAPRAWIAMY	Mikro Dom Kultury - fundacja dzielnico, ul. Lotaryńska 6, Naramowice lotarynska6@gmail.com	od marca (?)		renowacja mebli, miasto i ekologia

Fundacja VEOLIA

Źródło: www.fb.com/NaprawiaMYzVeolia

INNE KAWIARENKI NAPRAWCZE W POLSCE

WARSZAWSKA KAWIARENKA NAPRAWCZA

WARSZAWSKA KAWIARENKA NAPRAWCZA - Warszawa

Cel: zmiana społeczna w zakresie gospodarowania odpadami.

W ramach spotkań (co kilka miesięcy) mieszkańcy Warszawy zaproszeni są na warsztaty z zakresu naprawiania różnych przedmiotów, prelekcje nt. idei zero waste, a także oczywiście wspólne naprawianie zepsutych przedmiotów. Kawiarenka organizowana jest każdorazowo we współpracy z partnerami biznesowymi, zajmującymi się na co dzień działalnością produkcyjną i naprawczą związaną tematycznie z przedmiotem wybranych rodzajów napraw.
Podczas ostatniej kawiarenki naprawczej (7 marca 2024 r.) naprawić można było: drobne AGD/RTV, elektronikę, rowery, biżuterię, ubrania oraz komputery. Dodatkowo, partner wydarzenia – firma Wosh Wosh – zaprosił uczestników wydarzenia na profesjonalne czyszczenie butów oraz doradzał w zakresie możliwych ich napraw. Stoisko naprawcze dla urządzeń AGD animowała i prowadziła natomiast firma North.pl. Z kolei przy stoisku firmy TADAM pod okiem ekspertów można było wykonać różna naprawy wymagające klejenia.

Organizator: Polskie Stowarzyszenie „Zero Waste"
Nieco więcej informacji: www.zero-waste.pl
FB: @PolskieStowarzyszenieZeroWaste
Kontakt: kontakt@zero-waste.pl

KAWIARENKA NAPRAWCZA ZERO WASTE

KAWIARENKA NAPRAWCZA ZERO WASTE - Mierzyn k. Szczecina

Cel: integracja społeczna, zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców – ograniczenie wyrzucania i zakupu nowej odzieży.

Lokalne Koło Gospodyń Wiejskich prowadzi w budynku Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Ludowego kawiarenkę naprawczą, w której regularnie od poniedziałku do piątku w godz. 16:00-19:45 można naprawić używaną odzież. Projekt polega na utworzeniu Kawiarenki Naprawczej, jak i przeprowadzeniu cyklu warsztatów zero waste. Dodatkowo, w kawiarence można naprawić również rowery oraz meble. Motywem do spotkania jest także ekologiczny ogród (warsztaty na ten temat) oraz wymiana sąsiedzka – okazjonalne dzielenie się posiadanymi przedmiotami. Utworzenie Kawiarenki Naprawczej, realizowane jest z projektu „Zielone Tory", który uzyskał finansowanie z programu NOWE FIO w 2022 r.

Organizator: Koło Gospodyń Wiejskich Mierzynianki
Nieco więcej informacji: www.mierzyn.pl
FB: @Mierzyn

KAWIARENKA NAPRAWCZA „STAJNIA""

KAWIARENKA NAPRAWCZA „STAJNIA" - Toruń
Cel: budowanie lepszego świata poprzez ograniczenie korzystania z zasobów naturalnych, zmniejszenie ilości odpadów i wspieranie inicjatyw prospołecznych.

Przy ulicy Przysieckiej 13 w Toruniu Stowarzyszenie Tilia zorganizowało stałą, szeroko zakrojoną kawiarenkę naprawczą, w której nie tylko organizowane są wydarzenia naprawcze, ale w której również przekazać można drobne przedmioty, które naprawione przez pracowników Stowarzyszenia mogą zostać następnie sprzedane. Zysk ze sprzedaży przekazywany jest na organizację wydarzeń naprawczych dla lokalnej społeczności.

Drobne artykuły można do Kawiarenki przekazywać we wtorki i soboty, większe natomiast (małe meble, rowery) po umówieniu się na odpowiedni termin. Kawiarenka nie przyjmuje ubrań, obuwia, książek, sprzętów elektronicznych i elektrycznych – tymi wymieniać się można tylko podczas specjalnie zorganizowanych w tym celu wydarzeń.

Kawiarenka przyjmuje natomiast:
- meble małogabarytowe (np. krzesła, stoły, półki, itp.),
- nieuszkodzone szkło i ceramikę (np. talerze, filiżanki, wazony, doniczki, itp.),
- sprzęt ogrodniczy (np. grabie, łopaty, itp.),
- wybrane tekstylia (np. torby, walizki, firany, itp.),
- przedmioty do upcyklingu: np. stare banery, koszulki, biżuterię, itp.
- zabawki, w tym te na baterie, sprzęt sportowy i wypoczynkowy,
- nieelektryczne urządzenia gospodarstwa domowego.

W budynku Kawiarenki zorganizowany jest dobrze wyposażony warsztat, w którym – podczas wydarzeń ogłaszanych w lokalnych mediach i mediach społecznościowych – można wspólnie z ekspertem lub inną osobą naprawić zepsuty przedmiot, któremu chcielibyśmy nadać drugie życie. Ponadto, w ramach wydarzeń organizowane są również wykłady i prelekcje nt. zero waste i gospodarki o obiegu zamkniętym.

Organizatorzy Kawiarenki działają na zlecenie i we współpracy z Województwem Kujawsko-Pomorskim oraz Miastem Toruń.

Organizator: Stowarzyszenie Tilia
Nieco więcej informacji: www.kawiarenkanaprawczastajnia.org
FB: Kawiarenka Naprawcza Stajnia
Kontakt: biuro@szkola-lesna.torun.pl

PORADA

Zanim zorganizujesz kawiarenkę sprawdź informacje w lokalnych mediach – może w najbliższym czasie ktoś gdzieś organizuje jakieś warsztaty czy wykłady o zbliżonej tematyce. Warto się z nim wtedy skontaktować i połączyć siły!

Poniżej przedstawiamy dodatkowo kilka zdjęć z kawiarenek naprawczych organizowanych przez Repair Café Piła, zainicjowanej przez autora niniejszego Poradnika – Tomasza Wojciechowskiego. Na pierwszym zdjęciu kawiarenka organizowana przez Repair Café Piła w sali szkoły podstawowej (użyczonej bezpłatnie) goszcząca warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży. Warsztaty, realizowane przy użyciu materiałów z odzysku, promują recykling i poszanowanie dla surowców.

Kawiarenka naprawcza zorganizowana w plenerze przez GWDA w Pile na boisku szkoły podstawowej

PORADA

Wybierając miejsce do organizacji kawiarenki – samodzielnie czy we współpracy, zawczasu należy wyjaśnić warunki użyczenia miejsca lub warunki współorganizacji. Preferuj te miejsca, które są bezpłatne.

Drugim rodzajem podejścia kooperacyjnego jest skorzystanie z gościnności przyjaciół organizujących wydarzenie, którego tematyka jest zbieżna z naszymi celami. Może to być akcja promująca recykling w ramach edukacji ekologicznej, organizowana przez lokalną firmę gospodarowania odpadami, albo akcja w typie Szlachetna Paczka itp. Poniżej przykład również z Piły z kawiarenki organizowanej przy okazji eventu ekologicznego w holu lokalnego supermarketu.

Stanowisko szycia i napraw odzieży kawiarenki organizowanej przy wydarzeniu w pilskim supermarkecie

PORADA

Wybierając miejsce do organizacji kawiarenki – samodzielnie czy we współpracy, zawczasu należy wyjaśnić warunki użyczenia miejsca lub warunki współorganizacji. Preferuj te miejsca, które są bezpłatne.

Kawiarenka naprawcza a finanse

Jak to sfinansować

W tej części Poradnika znajdziesz opis formuły działania w zakresie stosowania prawa pracy, prawa o działalności gospodarczej oraz zręby ekonomiczne przedsięwzięcia w zależności od przyjętych założeń.

caritas
laudato sí

Repair Café działa zwykle w oparciu o zasady wolontariatu i bezinteresowności. Nie jest to usługa komercyjna, ani biznesowa. Nie ma tu gwarancji, ani wprost odpowiedzialności za jakość naprawy. Każdy uczestnik powinien przynieść własne przedmioty do naprawy i części zamienne i brać udział w procesie naprawiania pod okiem eksperta. Nie ma tu też w zasadzie wymiany pieniędzy, ani opłat za materiały czy narzędzia. Kawiarenka naprawcza jest otwarta dla wszystkich ludzi bez względu na wiek, płeć czy pochodzenie.

Aby zorganizować kawiarenkę naprawczą, potrzebne są narzędzia, materiały, wolontariusze i lokal. Jednym ze sposobów sfinansowania organizacji kawiarenek naprawczych jest skorzystanie z programu NaprawiaMY z Veolią, który oferuje wsparcie finansowe i merytoryczne dla organizacji i grup nieformalnych, które chcą stworzyć takie miejsca w swoich lokalnych społecznościach. Można otrzymać dofinansowanie w wysokości 5 tys. zł na wyposażenie kawiarenki oraz niezbędnik startowy, zawierający informacje o założeniu i prowadzeniu tego typu miejsca. Program ten jest realizowany przez Fundację Veolia Polska we współpracy z Fundacją Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych. Program trwa od 2019 roku, w 2023 r. odbyła się już czwarta edycja. Wszystko wskazuje na to, że będzie kontynuowany rokrocznie.

Innym sposobem sfinansowania organizacji kawiarenek naprawczych jest pozyskiwanie darowizn od osób prywatnych lub firm, które chcą wesprzeć ideę zero waste i naprawy przedmiotów. Można także organizować zbiórki pieniędzy na portalach crowdfundingowych, takich jak Zrzutka.pl czy PolakPotrafi.pl, gdzie można przedstawić swój pomysł i prosić o wsparcie. Ponadto, powinno się szukać partnerstw z lokalnymi instytucjami, organizacjami lub przedsiębiorstwami, które mogą udostępnić lokal, narzędzia, materiały lub wiedzę potrzebną do prowadzenia kawiarenki naprawczej. Karteczki z zaproszeniem do wsparcia kawiarenki i wszelkimi potrzebnymi danymi do wpłaty można zawczasu wydrukować i rozdawać uczestnikom i gościom odwiedzającym nasze spotkanie.

PORADA

Warto podczas wydarzenia postawić skarbonkę na dowolne wpłaty i w ten sposób pozbierać trochę funduszy na zakup materiałów lub narzędzi.

Podsumowując, jest kilka sposobów na zdobycie choćby małego wsparcia finansowego:

- pozyskanie grantu z instytucji, która w danym momencie oferuje taką możliwość – tu warto spojrzeć na Caritas Polska oraz Fundację Veolia Polska;
- umowa z partnerem, gotowym do zostania mecenasem lub sponsorem projektu – w tej roli najlepiej sprawdzą się lokalne firmy, zainteresowane wsparciem lokalnej społeczności oraz działalnością ekologiczną (lub szerzej – z obszaru ESG);
- organizacja zbiórki crowdfundingowej, w której zaoferować można potencjalnym patronom np. udział w dedykowanym warsztacie i/lub gadżety;
- współpraca z gminą lub lokalnym ośrodkiem kultury, które niekiedy mają budżet na tego typu inicjatywy – warto spojrzeć szczególnie na budżety obywatelskie;
- wystawienie skarbonki na dobrowolne datki podczas wydarzenia.

Większość aktywności w kawiarenkach odbywa się na zasadach wolontariatu. Jeśli jednak zależy nam bardzo na którymś ze specjalistów, a nie ma on/ona możliwości lub chęci pracy jako wolontariusz, rekomenduje się spisać z nim/nią umowę zlecenie na zasadach ogólnych. Jednym ze sposobów na udokumentowanie wolontariatu jest podpisanie umowy lub porozumienia o współpracy z organizacją, która prowadzi kawiarenkę naprawczą. W umowie lub porozumieniu powinny znaleźć się następujące informacje:

- data i miejsce zawarcia porozumienia,
- dane wolontariusza i organizacji,
- zakres pracy, jej szacunkowa wartość i czas jej wykonywania,
- ewentualne zapisy dotyczące ubezpieczenia, zwrotu kosztów lub innych warunków współpracy.

Umowa lub porozumienie o współpracy jest obowiązkowe, jeśli praca wolontariusza trwa dłużej niż 30 dni lub jeśli wolontariusz tego zażąda.

Niekiedy warto zastosować pewien rodzaj barteru – specjalista naprawiający raz w miesiącu rowery podczas kawiarenki naprawczej robi to za darmo, ale w zamian może rozdać mieszkańcom swoje ulotki lub promować inaczej swój zakład profesjonalny. Może też oferować części zamienne, jeśli nie mamy możliwości użyć takich z recyklingu lub używanych.

Specjalista naprawiający rower w zamian za promocję swojego zakładu

PORADA

Podczas trwania Kawiarenki można prowadzić równolegle działania handlowe, jednak należy dbać o właściwe proporcje i tematykę. Sklepik z klejami czy taśmami klejącymi lub zestawami podręcznych narzędzi (np. dętki rowerowe) będzie źródłem przychodu i na dodatek materiały te przydadzą się w naprawach.

Promocja i media

Jak nas widzą ...

Znajdziesz w tej części wytyczne dotyczące kanałów promocji wydarzeń, sposobu prowadzenia identyfikacji wizualnej, popularyzacji i informowania.

caritas
laudato sí

PROMOCJA

Media społecznościowe stanowią niezwykle skuteczne narzędzie w promocji kawiarenek naprawczych. Ich potencjał wynika z możliwości dotarcia do szerokiego grona odbiorców, zwiększenia świadomości i zaangażowania społecznego, a także budowania relacji i współpracy z innymi podmiotami. Poniżej przedstawione zostały szczegółowe możliwości działań mediów społecznościowych w promocji kawiarenek naprawczych:

- Tworzenie i udostępnianie treści edukacyjnych i inspirujących, takich jak: krótkie poradniki, filmiki instruktażowe, oraz artykuły dotyczące różnych aspektów napraw i recyclingu.
- Stworzenie infografik, memów oraz quizów mających na celu edukację i angażowanie społeczności.
- Organizacja konkursów, w których uczestnicy mogą dzielić się swoimi doświadczeniami i pomysłami.
- Publikowanie historii sukcesu, recenzji i opinii, które mogą motywować innych do działania.
- Regularne odpowiadanie na pytania i komentarze, angażowanie się w dyskusje oraz zachęcanie do wymiany doświadczeń buduje relacje i pozwala na utrzymywanie kontaktu z odbiorcami.

PORADA

Wykorzystuj głównie media społecznościowe do promocji wydarzenia. Udostępnij informacje o kawiarence naprawczej na grupach lokalnych społeczności. Wydrukuj również plakaty i ulotki, które można rozpowszechnić w lokalnych miejscach, takich jak biblioteki, kawiarnie, przystanki czy sklepy spożywcze.

Na grupach i forach tematycznych społeczność może dzielić się wiedzą i pomagać sobie nawzajem. Dobrze zadbać o takie miejsce w swoich mediach. Dobrym pomysłem jest też organizowanie spotkań online, takich jak webinary, warsztaty i wydarzenia społecznościowe. Analiza statystyk i wskaźników efektywności działań w mediach społecznościowych, takich jak zasięg, zaangażowanie i konwersje pozwala na dostosowanie strategii promocyjnej tak, aby osiągać lepsze efekty i zwiększać zaangażowanie społeczności.
Poprzez skuteczne wykorzystanie mediów społecznościowych, kawiarenki naprawcze mogą efektywnie dotrzeć do swojej docelowej grupy odbiorców, budować silne relacje społeczne oraz promować ideę naprawy i zrównoważonego stylu życia. Dzięki temu będą mogły odgrywać coraz ważniejszą rolę w promocji ekologicznego podejścia do konsumpcji i dbania o środowisko.
Warto też zadbać o atrakcyjne, wyróżniające się logo do wykorzystania we wszelkiej komunikacji na temat lokalnej kawiarni Repair Café używane później w plakatach i ulotka ogłaszających oraz komunikatach prasowych i innych materiałach. Poniżej przedstawiamy przykład plakatu, który może być inspiracją i wzorem do projektowania własnych materiałów. Możecie wykorzystać bezpośrednio nasze materiały i logotyp - w takim przypadku napiszcie najpierw do nas na: laudato_si@caritas.org.pl!

Przykładowy plakat Kawiarenki Naprawczej Caritas Laudato si

caritas
laudato sí

www
www.laudatosi.caritas.pl

Plakat w wersji do wydruku znajdziesz na naszej stronie internetowej www.laudatosi.caritas.pl

PRASA

A może wywiad do prasy? Oto inspiracja i przykłady rzeczywistych wywiadów udzielonych w lokalnej gazecie.

Co się stało, że założyliście Repair Cafe? Jak powstało to miejsce?
Repair Cafe Piła powstała z inicjatywy prezesa GWDA sp. z o.o. – Tomasza Wojciechowskiego.
Zdobyliśmy „know how" dostępny na oficjalnej stronie Repair Cafe International: www.repaircafe.org/ i wdrożyliśmy go w życie. Prezes Tomasz Wojciechowski jest czynnym orędownikiem działań proekologicznych a Repair Cafe Piła powstało właśnie z troski o środowisko naturalne i jego zasoby.

Jak działa Repair Cafe? Kto w niej pracuje? Czy to organizacja non-profit, czy działacie jak przedsiębiorstwo?
W Repair Cafe Piła napraw dokonują specjaliści z różnych dziedzin, a do dyspozycji mieszkańców jest specjalista od sprzętu komputerowego, elektryk, krawcowa, serwis rowerowy (w sezonie) czy fachowiec od ostrzenia noży i nożyczek. Pomoc mieszkańcom udzielana jest całkowicie za darmo, a do tego każdorazowo częstujemy kawą i świeżymi ciastami, przygotowanymi przez rodziców ze szkoły w której w danym miesiącu urzędujemy.

Kto do Was przychodzi / kogo odwiedzacie? Jakie sprzęty naprawiamy najchętniej? A jakie były najdziwniejsze przedmioty?
Formuła przyjęta w Pile jest taka, aby raz w miesiącu zjawić się na każdym z pilskich osiedli.
Mamy już za sobą pół roku działalności, i na swoim koncie setki zadowolonych mieszkańców, którym udało się podczas naszych wizyt pomóc. (cała działalność w formie fotografii udostępniona jest na naszym profilu FB - https://www.facebook.com/RepairCafePila/
Do najczęściej naprawianych przedmiotów należy odzież, sprzęt komputerowy, rowery oraz noże.

Jaka idea przyświeca Repair Cafe?
Główne motto które przyświeca każdemu spotkaniu, to „Do wyrzucenia? Nie ma mowy!"
Myślę że nie wymaga ona wyjaśnienia, w skrócie chodzi o to, aby popsutym przedmiotom dać drugie życie, a nie pozbywać się ich w często bezmyślny sposób.

Jesteście pierwszym i chyba jedynym takim miejscem w Polsce. Dlaczego jest ich nadal tak mało?
Tak, Repair Cafe Piła jest pierwszym tego typu miejscem na mapie Polski, podczas gdy na całym świecie funkcjonuje na dzień dzisiejszy 1179 tego typu inicjatyw. Z mapy udostępnionej przez Repair Cafe International wynika, iż w państwach tzw. Bloku wschodniego, idea Repair Cafe nie jest znana. Co jest tego przyczyną, trudno jednoznacznie określić, mentalność, sytuacja ekonomiczna a może świadomość ekologiczna (czy właściwie jej brak)?

Jakie masz wskazówki dla osób, które chciałyby założyć Repair Cafe podobne do polskiego?
Jesteśmy otwarci na to, aby każde miasto w Polsce miało swoje Repair Cafe.
Z naszej strony możemy zapewnić, iż służymy radą każdemu kto wyrazi chęć stworzenia własnego Repair Cafe.

Repair Café
– „Do wyrzucenia? Nie ma mowy!"

7 Poradnik pilski

Tomasz Wojciechowski
prezes zarządu GWDA sp. z o.o. w Pile

Głównym celem akcji Repair Café Piła jest wydłużenie życia przedmiotów, nadawanie funkcjonalności rzeczom, które w bezrefleksyjny sposób bardzo często są wyrzucane. Chcemy zmienić świadomość ludzi, zainteresować ich dbaniem o środowisko naturalne. Nie można również nie wspomnieć o integracyjnym charakterze naszych spotkań. Tu przy kawie i cieście można porozmawiać z sąsiadem, mając jednocześnie świadomość uczestnictwa w szczytnym, ekologicznym wydarzeniu.

Jaki jest zysk z Repair Café?

Korzyścią i podstawowym założeniem jest przywrócenie sprawności przedmiotowi, który na pierwszy rzut oka wydaje się niezdatny do użytku. Zyskuje właściciel naprawionego przedmiotu oraz środowisko naturalne, bo zregenerowana rzecz nie zostanie wyrzucona i nie trafi na wysypisko śmieci. Sama naprawa jest istotna, jednak nie można pominąć takich aspektów, jak integracja społeczności lokalnych, dobrosąsiedzka atmosfera, rozmowa przy ciepłej kawie i pysznym cieście.

Z obserwacji jasno wynika, iż każde kolejne wydarzenie cieszy się większym zainteresowaniem – podczas pierwszego nieznacznie przekroczyliśmy średnią europejską (19 napraw podczas jednego spotkania). Dwa kolejne wydarzenia przyniosły niemal trzykrotność średniej Repair Café, więc można powiedzieć, iż pomysł spodobał się naszym mieszkańcom.

Co można naprawić, kto to robi i za ile?

Napraw dokonują specjaliści, których z pewnością można nazwać „złotymi rączkami". O umiejętnościach naszych „złotych rączek" niech świadczą dziesiątki przedmiotów, które otrzymały „drugie życie". Każdorazowo do dyspozycji mieszkańców jest krawcowa, elektryk, specjalista od sprzętu komputerowego, serwis rowerowy oraz fachowiec od ostrzenia noży, którym z własnej inicjatywy jest Pan Jacek Bogusławski. Cały czas jednocześnie poszukujemy fachowców, którzy chcieliby pomóc swoim sąsiadom poprzez uczestnictwo w naszych wydarzeniach. Wszystkich chętnych do udziału w roli ekspertów prosimy o kontakt poprzez nasz profil na Facebooku: **www.facebook.com/RepairCafePila**

Pomoc mieszkańcom udzielana jest w formie docelowej naprawy danego przedmiotu, jednak istnieje również możliwość uczestnictwa w procesie naprawy, podpatrzenia, jak ona przebiega, a nawet kiedy mieszkaniec czuje się na siłach, pod okiem specjalisty może sam naprawić przedmiot. A wszystko to – naprawy i catering – ZA DARMO. Nie do wiary? A jednak!

Kto i gdzie organizuje w Pile Repair Café?

Głównym organizatorem spotkań Repair Café Piła jest GWDA sp. z o.o. W nasz projekt zaangażowane są również Miasto Piła oraz Związek Międzygminny PRGOK, za co serdecznie dziękujemy. Pierwsze trzy spotkania w ramach Repair Café Piła odbywały się w pomieszczeniach użyczonych przez szkoły podstawowe, i patrząc z perspektywy czasu, miejsca te doskonale sprawdzają się przy organizacji naszych spotkań.

Jak skorzystać z Repair Café?

Wystarczy przyjść ze swoimi zepsutymi przedmiotami w dzień, kiedy odbywać się będzie kolejne Repair Café Piła (przyjęliśmy założenie jednej soboty w miesiącu, w godzinach 10.00-14.00).

Bieżące informacje na temat, gdzie w danym miesiącu odbywać się będzie kolejne Repair Café Piła, galerie zdjęciowe oraz relacje wideo z każdego wydarzenia znajdziemy na oficjalnym profilu FB: **www.facebook.com/RepairCafePila.** Zapraszamy do polubienia oraz śledzenia naszego profilu, jak również aktywnego uczestnictwa w naszych spotkaniach.

Harmonogram kolejnych spotkań zaplanowany do końca roku 2016 roku zakłada, że w każdym kolejnym miesiącu będziemy na innym pilskim osiedlu. Najbliższe Repair Café Piła odbędzie się dla mieszkańców Koszyc oraz Jadwiżyna w Zespole Szkół nr 2 im. Królowej Jadwigi w Pile, a poczynając od października, w kolejce czekają jeszcze Staszyce, Śródmieście, Gładyszewo oraz Motylewo. Skorzystamy też z zaproszenia i zjawimy się w Trzciance, gdzie nasza inicjatywa spotkała się z pozytywnym odzewem ze strony mieszkańców. Do zobaczenia na kolejnych edycjach Repair Café Piła!

KAWA!

Tym kończymy nasz poradnik, ale uważny czytelnik pewnie zapyta w końcu o kawę! Przecież na tylu stronach nie wspomniano o niej zbyt wiele, a w końcu mówimy o kawiarence. Otóż kawa ostatecznie nie jest najważniejsza – to pewien symbol i synonim dobrego i miłego spędzania czasu i współpracy. W pierwszym rozdziale wyjaśniono dlaczego takie spotkania naprawcze nazwane zostały repair cafés (pierwsze odbywały się na terenie kawiarni), czyli w tłumaczeniu na polski kawiarenkami naprawczymi. Taka nazwa się po prostu przyjęła również w Polsce. Jeśli zatem zależy Ci na wierności tradycji kawiarenek – możesz zadbać o kawę dla uczestników. Może to być po prostu czajnik z gorącą wodą i słoiczek z kawą oraz przyniesione przez wolontariuszy kubeczki (kubeczki jednorazowe są dopuszczalne w ostateczności – mamy przecież nie śmiecić) albo profesjonalny ekspres sprzedający kawę lub wręcz barista oferujący swoje usługi i pyszne espresso. To wszystko zależy od miejsca i zasobów, jakimi dysponujemy.

Kawa i stolik z przekąskami podczas kawiarenki naprawczej

Do wyrzucenia?
Nie ma mowy!

ORGANIZUJMY KAWIARENKI NAPRAWCZE!

TWÓRZMY RAZEM WSPÓLNOTY DZIAŁANIA!

W poradniku zastosowano obrazy wygenerowane przez AI oraz zdjęcia na podstawie zgód i praw autorskich Tomasz Wojciechowski i Gwda sp. z o.o. – Repair café Piła.
Logo Repair cafe na podstawie licencji zakupionej przez Tomasz Wojciechowski od Repair Café International oraz na podstawie licencji creative commons

Źródła:

https://repaircafe.org/pl/
https://www.fundacja.veolia.pl/aktualnosci/10-nowych-kawiarenek-naprawczych-w-polsce-poznaj-ich-historie
https://www.facebook.com/RepairCafeWarszawa/
https://www.fundacja.veolia.pl/aktualnosci/10-nowych-kawiarenek-naprawczych-w-polsce-poznaj-ich-historie
https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm
https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/pdf/new_circular_economy_action_plan.pdf